

Paul-**um** Sivulliich Tuyuutai Corinth-**ag**miunun

¹ Uvaja Paul, aglaqatiqaqtuna Sosthenes-mik aniqatiptiknik. Agaayyutim piksraqtaagigaana uqqiraqtaupluna pigiplugu Christ Jesus. ² Tuyuqtuna ukunina tuyuutinik ilipsitñun Corinth-miittuanun, ukpiqtuanjuranun Agaayyutmun. Inugiliutigaasri Agaayyutim ipqiqsipkaqhusri Christ Jesus-kun, ilagiplugich inupayaat nanipayaaq agaayusuuruat atannaptiknun Jesus Christ-mun ilaisaptuuq Atanigikkañatnun. ³ Uvvatuq Agaayyutim aapagikkapta sulii Jesus Christ Atannapta ihuaqqutillañniaglisi sulii tutqiksilusri.

Ikayuusriasi Ukpiliqapsi Christ-mun

⁴ Ataramik quyasuugiga Agaayyun pisigiplusi, atakkii ihuaqqutigaasi Christ Jesus-kun. ⁵ Piqataullaptikni Christ-mi ikayuusiaqaqtusri atqunallapiaq supayaakun, uqautriñipayaapsigun sulii ilitchugillapsigun. ⁶ Uqaliq Christ-kun nalupqinaiqsuq ilipsitñi, atakkii inuutchisi atlanñuqhutin, ⁷ piqaqhusri qanusripayaamik aatchuutaanik Ipqitchuam Irrutchim, utaqqilipsitñi sagviliksrajanik atanipta Jesus Christ-ñum. ⁸ Ilaan qau-naginiağasri ukpiqsriñapsigun isruanunaglaan, patchisaillusriasriñ aggiqpan ataniqput Jesus Christ atanniityağuni inupayaanik. ⁹ Agaayyun

tuniqsimaruc tuqhuqtigikkaqsi piqatautquplusi igñiğmiñun Jesus Christ-mun atannaptiknun.

Atinirrutinjich Ukpiqsriuat

¹⁰ Aniqatiumaan, injiğipsi sanñiqahagun atanipta Jesus Christ anigusrimaaquplusri avgummataiğusrılı suli atausinjuqatigiuplusri isrummatipsitñi surağahapsitñılı. ¹¹ Aniqatiumaan, ilañisa iñuich Chloe-ñum ilaiñ nalupqinaiqługu uqautigaatña qapiqsigiutraqniplusi [tillisaipsigun uvamniñ]. ¹² Nipliutigikkañat uvamnun itnauvva, ilasi uqaqtut “Paul-kuaqtuña,” atlat “Apollon-kuaqtuña” naagaqaa “Cephas-kuaqtuña” naagaqaa “Christ-kuaqtuña.” ¹³ Qanuq pivisi? Christ avgumayumiñaitchuq! Uvaña Paul, aasriiñ kikiaktuutrauyumiñaitchuña pisigilusri. Uvvasuli, paptaakkaungitchusri maliguaqsiutisukhusri uvamnun! ¹⁴ Paptaagikka Crispus-lu Gaius-lu, aasriiñ quyagiga Agaayyun paptaagingiğiga atlamik nallipsitñik. ¹⁵ Kiñauniiiñaasii nipligumiñaitchuq paptaakkauniluni attapkun maliguaqsiutisuguni uvamnun. ¹⁶ Aa, paptaagigaluaqmiuña tupiqatinjñik Stephanas-ñum, aglaan atlakun naluruña kimik paptaagitniğimnik. ¹⁷ Atakkii Christ tiliñgitchaaña paptaaqsiyaquluña aglaan quliaqtuağitquplugu tusraayugaagiksuaq. Quliaqtuağigupku tusraayugaagiksuaq puqiutaagun iñuum, ilipsi aglakmatun, tarra Christ-ñum tuqułha sannigutami ilumun sanñiqagumiñaitchuq.

Agaayyutim Qiñiğnaqtitkaa Sanñiñi Puqiutniłu Christ-kun

¹⁸ Quliaqtuaqaliq tuqułhagun Christ-ñum pisigiplugich iñuich killuqsautinjich suutnaungitchuq

tamatkununa tammaummiranun, aglaan taamna quliaqtuaqaliq sanjigigaa Agaayyutim uvaptiknun anniqsuumaagtuanun. ¹⁹ Atakkii aglausimaruq Agaayyutim makpiğaaniñi itna,

“Puqiutaat isrumaturuat piyaqquğisigiga,
 suli piiqsillugich kanjqsimalhat
 ilisimaniraaguuruat.” *Isaiah 29:14*

²⁰ Taamna taatniinniqqan suniağniqqat isrumaturuat iñuich? Suniağniqqat puqiksaat ilisautrit? Suniağniqqat tamatkua qapiqsailiralguruat? Agaayyutim nalupqinaiguugaa puqiutaat nunam iñuiñ puqiillapiahat. ²¹ Agaayyun ilumun isrumaturuaq ilisimaniqsuq nunam iñuiñun ilitchuğiyumiñaisilaagmiñik inmin puqiutmiktigun. Taatnamik Agaayyutim sivunnigñigaa anniqsuğiaqlugich iñuich ukpigikpatrun tusraayugaagiksuaq. Taamna tusraayugaagiksuaq suuknaunğitchuq iñunñun nunam. ²² Jew-ñuruat injuurut nalupqinaigutitquplutin quviqnaqtuanik, Jew-ñunitchuatli kiggutiqatlasruxhutin puqiutmiktigun. ²³ Aglaan uvagut, quliaqtuağigikput Christ kikiaktuutrauplugu. Taatnasriq quliaqtuaqaliq Jew-ñuruanun piñailutağiniğaat aglaali Jew-ñunğitchuanun kinnaunigautauniqsuq. ²⁴ Aglaan Christ-kun Agaayyutim qiniqtitkaa sanjini puqiutnilu tamatkununa Agaayyutim tuqlukkaninun, Jew-ñugaluannağmin suli Jew-ñunğitchaluannağmin, ²⁵ atakkii kinnaunigutaa Agaayyutim isrumatutluktug iñunñiñ, suli sayailha Agaayyutim sanjiqatluktug iñunñiñ. ²⁶ Aniqatiumaan, isrummatigisiun qanusriutilaaqsi tuqlukkaukapsi ukpiqsriruatquplusri,

iñugiaktuat akunnapsitñi isrumaturuanungitchut anjalatchisiqangitlutinlu umialguruanungitlutinlu. ²⁷ Agaayyutim piksraqtaaginigai puqiitchuani nunam qanugviiquplugich isrumatuniraaqtuat. Taatnatun Agaayyun piksraqtaaaqtuq sayaitchuaniñik nunam kannutchaktitchaqlugich sayakturuat. ²⁸ Aasriisuli piksraqtaaginigai iñuich kamanangitchuat marrumani nunami nagguḡikkauruatlu suungillaḡuqtitchaqlugich kamanagniraaḡuuruat iñuich. ²⁹ Taatnamik kiñaunniñ iñuk uqavigaagumiñaiññiqsuq Agaayyutim sivuḡaani. ³⁰ Agaayyutim atausriñjuqasiutipkaḡaasri Christ Jesus-mun, puqiutiguqtuq uvaptiknun Agaayyutmiñ. Agaayyutim qiñiqtitkaa puqiutni Christ tuqupman piqutigipluta anniqsugiaqhuta. Tumigiplugu taamna Christ Agaayyutim nalaunḡasripkaḡaatigut suli iñugiliutipkaḡaatigut Agaayyutim ipqiqhuta suli tasuḡaatigut killuqsautaiqhuta. ³¹ Taatnali aglausimaruatun Agaayyutim makpiḡaanani, itna, “Iñuum uqavigaagukkumi kamaksruḡliuḡ atangum iñiqtaḡa.”

2

Tusraayugaagiksuaq Christ-kun Sannigutami

¹ Aniqatiumaan, uvaḡa tikitqaaqama ilipsitñun quliaqtuaḡigiga Agaayyutim tusraayugaagiksuaḡa nalupqinaiqḡugu atusunḡaḡaḡa uqahḡnik kaniqsitḡaisapsitñik. ² Sivunniqsuḡa nayuutiḡamni ilipsitñi quliaqtuaḡaḡukḡuḡa Jesus Christ-ḡhiñamik tuqqutauḡhaniglu sannigutami. ³ Ilipsitñi itnama sayaitchuḡa, iqsipḡuḡalu suli uuliksiḡuḡa.

⁴ Quliaqtuaqama maliksuaqusaangitchipsi iñuich puqiutaatigun, aglaan uvapkuaqlugu Ipqitchuam Irrutchim uqautigaasri nalupqinaiqługu sanñiñi.
⁵ Quliaqtuaqtuna taatna ukpiqsritquplusri Agaayyutim sanñiagun puqiutigingisanatigun iñuich.

Agaayyutim Puqiutaa

⁶ Iisautrisuugaluagmiugut isrumattutmik Agaayyutmiñ qatqitchuanun ukpiqsriłigmikni. Aglaan tamanna isrumattun ingitchuq ukpiñaitchuaniñ naagaqaa sivulliuqtaiñiñ nunam suksraungigñiaqtuaniñ. ⁷ Aglaan isrummattun uqautigikkaqput Agaayyutim nalunaqtuaq isrummattutigigaa iñuich nunam kaniqsitłaisanaj. Agaayyutim sivunniutigigaa, sivuaniimma nunamik iñiqsigaluaqani, piqatautlasriñiağnipluta ilaan kamanautmiñi. ⁸ Nalliataunniñ marruma nunam aňalataisa kaniqsimangitchaat, takku kaniqsimanıgumitruñ kikiaktuutinayaitchaat ataniq Jesus Christ kamanautiqaqtuaq atriplugu Agaayyun piqaqmatun. ⁹ Aglausimaruq Agaayyutim Makpiğaanani taapkunuuna kaniqsitłaitchuatigun, itna,

“Sut iñuum tautuksimaisañi
 unniñ tusraamaisañılu
 unniñ isrummatigitłaisañılu,
 taapkua Agaayyutim itqanaiyağai tamatkunuña
 piqpagirimiñun.” *Isaiah 64:4*

¹⁰ Aglaan Agaayyutim satqummigñığai uvaptiknun Ipqitchuakun Irrutchıgmıgun. Ipqitchuam Irrutchim ilisimagai supayaat, suvaluk nalunapiğataqtuat Agaayyutim

pigikkaŋi. ¹¹ Atakkii kia-unniñ ilisimaŋitchaa isrummataa atlam iñuum. Kisimi iñuum irrusrian ilisimagaa isrummatni. Taatnatun kia-unniñ ilisimaŋitchaa pigikkaŋi Agaayyutim kisimi Irrusrian Agaayyutim. ¹² Ukpiqsriruaḡuqapta akuqtuiñgitchugut irrusrianik nunam iñuiñ, aglaan Agaayyutim Irrusria aggiñiqsuq uvaptiknun ilitchugitqupluta iluqaitñik Agaayyutim akiilaanik aatchuutaiñik uvaptiknun. ¹³ Uqaqapta Agaayyutim nalunaqtuaŋanik uqangitchugut iñuich puqutaatigun aglaan ilisusriaptigun Irrutchimiñ, aasriñ Ipqitchuam Irrutchim satqummiḡñigai ilumutuuruat nalupqinaiqḡugich iñunun piqaqtuanun Ipqitchuamik Irrutchimik. ¹⁴ Iñuum piqangitchuam Ipqitchuamik Irrutchimik tunḡaviqaqtuam lu isrummattutmiñun kaŋiqsitlaitchai sut Agaayyutim Irrusrian satqummikkaŋi. Tamatkua isrumatuitchuaŋurut ilaani, atakkii kisimi Ipqitchuam Irrutchim puttuqsripkaḡñigai. ¹⁵ Iñuum puttuqsripkairiqaqtuam Ipqitchuamik Irrutchimik kaŋiqsitlasriraḡigai supayaan, aglaan atlat iñuich atanniyumiñaitchut ilaanik atakkii kaŋiqsitlaitchaich sut ilaatun. ¹⁶ Atakkii Isaiah-unniñ sivuniksriqiri apiqsruaniktuq, itna, “Kiami ilisimavaun isrummataa Agaayyutim, suli kia ilisautitlavaun?” *Isaiah 40:13*
 Aglaan Ipqitchuamik Irrusriqaqtugut ilisimapluta isrummataanik Christ-ŋum.

3

Agaayyutim Savaktaaḡrui

1 Aniqatiumaan, uqautrilguitchuᅇa ilipsitñun
 uqautripmatun iñunmun irrutchikuagiaqtuamun.
 Uqaatigiqqaaqapsi iñuuniaᅇaqtusri puqiu-
 tipsigun iñuktun kaᅇigruaqaqtuaton suli
 aniqammiuratun ukpiqsriᅇigmiñi. 2 Iᅇisauttutiga
 miluᅇhiñiatun ittuq niqipiatun ingitluni
 takku isilᅇaᅇuqsimaitlusrisuli kaᅇiqsitlaitlusriᅇu.
 Pakmaunniñ piyumiñairgaqtusri, 3 takku
 ukpiqsriuanᅇugaluᅇᅇapsi kaᅇigruaqaqaqtusrisuli
 iñuuniaqhusriᅇu iñuktun iᅇisimanᅇitchuatun
 Christ-mik. Killuqsrisiqagupsi avatmun
 uqavaᅇutilusriᅇu kaᅇigruaqaqaqtusri suli
 aullasriqaqtusri iñugruñiatun. 4 Tarra
 ilari nipliᅇsuᅇ, “Paul-kuaqtuᅇa,” suli
 iᅇaᅇatsuli “Apollon-kuaqtuᅇali.” Taatnaᅇupsi
 kaᅇigruaqaqaᅇniqsusisuli. 5 Uvva kisuuniᅇpa
 Apollon naagaᅇaa kisuuniᅇpa Paul? Apollon
 uvaᅇalu savaktaulᅇhiñiaqtuguk aasrii tumigiᅇlunuk
 ukpiqsriaᅇsiᅇusri. Agaayyun qaitchiraqtuᅇ
 uvaptiknun savaaksraptiknik iñullaᅇᅇupluta.
 6 Quliaqtuaᅇama iñuktun nautchirriiruatun
 ittuᅇa, Apollon-suli iñuktun imaᅇtigiruatun
 ittuᅇ. Aglaan Agaayyutim naupkaᅇaᅇigaa
 ukpiqsriᅇiqsi. 7 Iñuk nautchirriiruaᅇ iñuglu
 imaᅇtigiruaᅇ qulliunᅇitchuk. Kisimi Agaayyun
 qulliuruᅇ atakkii naupkairaqtuᅇ. 8 Uvva iñuk
 nautchirriiruaᅇ suli iñuk imaᅇtigiruaᅇ atiruk
 savautriᅇhakni, aasriñ iᅇmikkullaa akuᅇtuigisirik
 akiññaktaaksraᅇmiknik savaallaamiktigun.
 9 Agaayyutim piᅇatigiᅇksitluta savaktigigaatigut.
 Ilipsiᅇi Agaayyutim nautchiivigigaasri. Uvvasuli
 Agaayyutim tupiᅇipmigaasri. 10 Isrumaturuatun

tuppiuqtitun, maliklugu ihuaqputaa Agaayyutim uvamnun, inillakkiga nappaivik ukpiqs-riłipsitñun. Atlat nappairut qaanun taavruma nappaiviliutauruam, aglaan iñullaa qaunagiruksrauruq qanuq nappaisilaagmiñik. ¹¹ Taamna nappaiviliutauruq ilipsitñi Jesus Christ-ñuruq-tarra. Kiñaunniñ iñuk iliriniangitchuq atlamik naagaqaa pitłuktuamik nappaivimik taavrumakña nappaiviliutauruamiñ. ¹² Kiña iñuk nappaitłaruq taavrumuñ nappaivimun atuğlugich akisuruat sut maqutlaitchuat naagaqaa atuğlugich akiisuurat sut maquyaruat. ¹³ Iñupayaam savaña satqummigñiaqtuq nalupqinaigługu uvluni atanniiviksram. Taavrumani uvlumi iñullaam savaña uuktuakkaugisiruq iknikun ilitchuğipkağlugu qanutchiutilaña. ¹⁴ Tarra ikniğum ikingitpagu iñuum nappakña nappaiviliutauruamun akuqtuigisiruq akilıusiaksrağmiñik. ¹⁵ Ikniğum ikiniaqpagu iñuum nappakña nappaiviliutauruamun taavruma savaña suksraungigisiruq, aglaan anniqsukkaugisiruq tigulikkaupmatun ikualaruamiñ ikniğmiñ. ¹⁶ Nalupqinaitchuamik puttusrimarusri Agaayyutim iñuutilañanik ilipsitñi. Ittusri ilaan agaayyuvikpañatun tupqatunlu, suli Agaayyutim Irrusria nayuutipluni ilipsitñi. ¹⁷ Kia iñuum piyaqquğumiuñ taamna Agaayyutim agaayyuvikpaña, Agaayyutim suksraungigñiağmigaa taamna iñuk. Atakkii Agaayyutim agaayyuvikpaña ipqitchuanuruq. Ilipsiasriiñ Agaayyutim agaayyuvikpagigaasri.

¹⁸ Kiñaunniñ sagluqinani inmiñik. Kiñapayaaq

akunnapsitñi isrumatuniraaguuyumi marrumani nunami ilitchuği qqaagliuñ naluluqtilaani puqiu-tinikkumauqli isrumattutaanik Agaayyutim. ¹⁹ Atakkii puqiutaat ukpiñaitchuat suunillaaurut Agaayyutmi. Agaayyutim Makpigaanani aglausimaruq, “Anuragigai isrumatuniraaqtuat iñuich pitqiksugautaatigun.” ²⁰ Aasrii aglaksimapmiuq, “Agaayyutim ilisimagai isrumatuniraaguuruat isrummatinich suksraungisilaanaj.” ²¹ Taatnamik uqaviutiqaqasri iñuktigun, atakkii iluqaisa pigigisi — ²² Paul-lu, Apollos-lu, Cephas-lu, mannalululi nuna, iñuukiglu sulitutuq, pakmalu ittuat sulititichumaaqtuat aquagun — iluqaisa pigigisi. ²³ Aglaan ilipsi Christ-ñum pigigaasri, Christ-aasriiñ Agaayyutim pigigaa.

4

Christ-ñum Uqqiraqtai

¹ Taatnamik iñuich isrummatigiraksragigaatigut savaktauniluta Christ-mun sulitutuq Agaayyutmun quliaqtuaquniluta nalunaqhutin ilumutuuruaniñik. ² Aasriiñ nigiguginaqtuq iñuum savaktauram tuniqsimaruksrautilaana savaamiñi. ³ Qanutchiupluna savaktauvik? Sugingipiagiga sivunnigagupsitña unniñ atlat iñuich pikpatña. Sivunniganğitchunaunniñ uvamnik. ⁴ Ilisimagiga killuliqingigiga, aglaan taamna nalupqinaigutaangitchuq patchisilaanuniluna. Taamna atanniqsuiñiaqtuq uvamnik, ila Atanguruuq Agaayyun. ⁵ Taatnamik uqaqasri iñuk patchisaunilugu sivuani atangum aggigviksrañan. Sagvigisigai iluqaisa iriqsimaruñi taaqtuam

suli salapqiglugich iñuich nalunaqtuakun sivunniugutinich. Taraniasriñ Agaayyutim iñullaa nangagisigaa.

⁶ Aniqatiumaan, pisigiplusri uvamniglu Apollos-miglu atrikusautiqagtuna. Iñititqugipsi uvaptikniñ kamasraaqniktuksraungiññiplusri iñunmik nakuqsitluglugu atlamiñ iñunmiñ akunnapsitñi, tuvraglugich ilisauttigikkaña aglausimaruaq Agaayyutim makpigaañiñi.

⁷ Naaga nakuutlukkasugivich atlaniñ? Supayaaq pigikkan aatchuusriagigiñ Agaayyutmiñ. Aasrii akuqtuaginiğupku suvaata uqavigaaqpich piññaktaagipmatun iliplugu? ⁸ Isrummatiqagñiqsusri piqaaniñniplusri supayaamik. Aatai, umialgunivisi! Isrummatiqagñiqsusri aňalatitun iliplusri kamanatluñniplusri uvaptikniñ ilisautrihiptikniñlu. Ki aňalatchisitchi. Taatnaaniñniğupsi uvaguttuq aňalatchiqatautlasrihiñaupmiugut ilipsitñi. ⁹ Ilaatni isumaraqtuna Agaayyutmun inillañnipluta uqqiraqtauruaguut nikanaqtuatun ilipluta. Irrutikkaaurugut savvaqłuktitun tuqqutauyasriruatun iñupayaat takkuatni, qiñiqsittaaliutipluta isragulijnun iñunñunlu atunim. ¹⁰ Kinnaurugut Christ pisigiplugu, aglaan ilipsi apai qanutun ilisimmatiqagñiaqpat Christ-kun! Uvagut sayatchugut, aglaan ilipsi apai sayaktuniaqpat! Nangagñiapayukmiragigaasri, aglaan uvagut nagğugikkaurugut. ¹¹ Pakmanunaglaan niğisuksiurugut imiğuksiuplatalu, atnuğaaluktuqmiugut, aňallaqłuktakkaupmiugut, aimmiuraagviitmiugut, ¹² iñuuniurağniaqmiugut sakuukhuta argaptiknik. UqamaqłuuTraukapta

piliusriaqaquragigivut; nagliksaaqtita ukapta
 iglutugagigivut; ¹³ sanjutmatigut ihuaqqutiragigivut.
 Pakmanunaglaan inuich iligaatigut suaqluqaqviatun
 nunam, suli inupayaam igitchivigiragigaatigut
 puyaagrupayaamik lillaa.

¹⁴ Kanjusraaqsangitchipsi aglakama tamatku-
 niŋa, aglaan isilgiqsugukkipsi piqpaksripmaptun
 qitungamnik. ¹⁵ Iisautriqaŋnigupsunniiŋ Christ-
 kun kisilgunaitchuanik piqathiŋaqtusri atautchimik
 inunmik ittuamik aapaupmatun ilipsitŋun. Christ
 Jesus-kun aapagiliutigipsitŋa ukpiqsriaqsikapsi
 quliaqtuaqqaagama tusraayugaagiksuamik
 Christ Jesus-mik ilipsitŋun. ¹⁶ Taatnamik
 pitchuksaagipsi tuvraqupluŋa. ¹⁷ Ikayugukhusri
 Timothy tuyugigiga ilipsitŋun, igŋiŋipmatun
 piqpagikkaŋa suli tuniqsimaruqa Agaayyutikun.
 Itqaqtinniaŋaasri qanuq inuunialhamnik Christ
 Jesus-kun suli iisautigikkamnik ukpiqtuanuruanun
 agaayyuviniŋi naniliqaa. ¹⁸ Iisri arguanauraaqtut
 tikiŋŋiangiŋŋasrugipluŋa ilipsitŋun. ¹⁹ Aglaan
 akuniisrunaqaŋa tikiŋŋiaŋipsi, Agaayyutim
 pisukigikpagu. Iitchuginiagitka arguanaruat inuich
 qanuq uqaquutilaanatnik sanŋiqaqmagaŋatniglu
 Agaayyutmiŋ. ²⁰ Agaayyutim inuk anjalatnamiuŋ
 uqautchiŋhiŋakuungitchuq aglaan ilaan sanŋiaŋun.
²¹ Susukpisiŋi? Utlautitquvisikŋa tatapsaŋiaŋusri,
 naagaqaa piqpaksriŋikun piisaangilukunlu?

5

Atlatulhat Ukpiqsriruat

¹ Uqautigipmigaat sayuŋaliq akunnapsitŋi
 inuk atugaqaqsimaniplugu aapami nuliananik.

Jew-ŋungitchuatunniñ ilitqusriġigingitchaat taatnasriq atlatuġiq. ² Suvaata arguaŋavisi? Aliasruutiqaqtuksraugaluagtusri ilipsitñik. Anitchiuŋ taamna iñuk atlatuqtuaq akunnapsitñiñ. ³ Uvaŋa nayuutingitchaluaŋŋaġma ilipsitñi timipkun, nayuutiruŋa irrutchipkun. Atannianikkiga taamna iñuk killiqiri. Atanniġiga nayuutipiaqmatun ilipluŋa ilipsitñi. ⁴ Katigupsi atqagun atannapta Jesus Christ-ŋum nayuutiniaqtuŋa ilipsitñi irrutchipkun. ⁵ Saŋŋiagun atannapta Jesus Christ-ŋum qaisaksraġigiksi taamna aŋun tuunġaġmun piyaqquiñiaqtuamun taavruma timaanik. Aasriiġi killiqirim irrusria anniqsuġisiruq uvlumi ataniqput atanniiñiaqpan iñupayaanik. ⁶ Uqavigaaliqsi nakuungitchuq. Iiitchuġisruknaġiksi mikiruuram puvlaksautim puvlaktitchitlaħa iluqaan qaqqiaksraq. Taatnatuntuuq killuqsautit akunnapsitñi iñuġiaksitmuguurut. ⁷ Piiqsitchiuŋ utuqqaq puvlaksautipayaaq, ililusri nutaatun akutqammiaq puvlaksautailaatun. Ilumunaasriiñ nutaanuaniktusri killuqsautaiħusri, atakkii Christ-ŋum—ipnaiyaatun tunillaqtukkauruatun—tuqqutigaaŋigut piiqsaqħuġich killuqsautivut. ⁸ Iñuukiptikni nutaami niġiŋaġlakput liilaa qaqqiaq utuqqaauruamik puvlaksautilik. Taamna utuqqaq puvlaksauŋ atriqaqtuq pigiiġiġmik pigiiġiġiġmiglu. Aġlaan niġillaqput qaqqiaq puvlaksautaitchuaq. Taatnasriq qaqqiaq atriqaqtuq nakuuġiġmik ilumutuukġmiglu. ⁹ Aġlausimaruŋa tuyuutimni ilipsitñun piqasriqsuutitqunġitlusri atlatuqtini iñuŋni.

10 Avuusrungiññigupsi atlatuqtini marrumani nunami naaga siqñaturauni naaga tigligaguurauni naagalu putqataqtauni agaayyutiññuanun, tarra aullaqtuksrauniaqtusri marrumakña nunamiñ. 11 Aglaan uqaqtuña iññnik akunnapsitñi uqautriruanik aniqatauniplutiñ ukpiqsrihikun. Piqasriqsuutiyumiñaitchusri taatnatchimi iññmi killuliqikpan sayuñakikun naagaqaa siqñaturaukpan naagaqaa putqataqpan agaayyutaungitchuanun naagaqaa uqamaqñutrisuukpan naagaqaa taaññaqtaukpan naagaqaa tigliktuqtaukpan. Sumiunniñ niqiatigiraksraqingitchiksi taatnasriq iññuk. 12-13 Suniağlugich atanniqsuğniaqpiq tamatkua ukpiqtuanungitchuat? Agaayyutim kisimi atanniğisigai. Aglaan ilipsi atanniqsuqtaksraqigisi tamatkua ukpiqsri ruaguqtuat. Agaayyutim Makpiğaanani aglaksimapmatun, “Anitchiun killuliqiri iññuk akunnapsitñiñ.”

6

Uqaqsittaagvinmuutinagich Ukpiqtuaqatisri

1 Nalliysi-samma akitñaummatiağniğumi ukpiqtuaqatmiñnik, atanniqsuqtinuktuksraungitchuq iññnun ukpiqtuanungitchuanun. Aglaan siviluqtinuktuksrauruq akungatni ukpiqtuanuruat ikayuqtitquluni. 2 Iłitchuğiraksraqigiksi Agaayyutim iññiñun atanniiñiaqtilaanich nunam iññi. Aasriiñ atanniiñiağniğupsi iññnik marrumani nunami, iħuaqsruilguruksraurusri atingirrutipsitñik akunnapsitñi pakmani. 3 Naluniqppisisuli atanniqsuiñiaqtilaaptiknik israqulñnik taimanigu?

Nalupqinaitchuamik iħuaqsruitlanasugigipsi
 uqavaagutipsitñik iñuuniaħipsitñi. ⁴ Taatnamik,
 uqavaagutiqağniğupsi iħuaqsrugaksranik
 atanniqsuqtiksraqtuksraungitchusri iñuñmik
 piqatiqanğitchuamik ukpiqtuanjuruamik.
⁵ Kannusraagnaqsagaluagipsi. Usriuvva iñuqaqtuq
 akunnapsitñi isrumaturuamik iħuaqsruitlapluni
 uqavaagutaitñik ukpiqsriuat. ⁶ Aglaan
 ukpiqtuanjuruat uqaqsittaagvinmuutriraqtut
 aniqatiumiknik uqavaagutmiktigun aasriiñ
 iħuaqsruqtinniağagigaat atanniqsuqtimun
 ukpiqtuanjungitchuat sivuğaatni.

⁷ Uqaqsittaacaqpsi akitñaummatipsigun
 qiñiqtittaqtusri akiilipkaanikhusri pigiitchuamun.
 Iğlutuqsiuñ iñuich irrutikpasri killukun sagluqs-
 ruutigilusri. ⁸ Aglaan ilipsi killukuaqtaqmiusri
 saglutağaqługich atlat, suvaluk aniqatiusri
 ukpiqsriħikun. ⁹ Nalupqinaitchuamik ilisimagisi
 iñuich nalaunñasiñgitchuat sivuğaaani Agaayyutim
 añaayuqautaanukkumiñaisilaanjat. Ukpiqsasqasri,
 iñuich sayunjaruat naaga putqataqtuat
 agaayyutinñuanun naaga atlatuqtauruat naaga
 killuliqiruat atugagiplugich iyaalugruich anutitlu
 timiqaqtuat inmiktitun, ¹⁰ naaga tigligaqtaut
 naaga siqñaturuat naaga taanñaqtit naaga
 uqamaqluutrisuuruat naaga ivayaqtuirit —
 taatnatchich iñuich qilañmukkumiñaitchut
 Agaayyutim añaayuqautaanun. ¹¹ Qaanjqsuami
 ilasri taatnasriugaluqmiruat, aglaan pakma
 salummakkaurusri killuqsautipsitñiñ ipqiqsitlus-
 riħu Agaayyutmun. Agaayyutim akuqtuğasri
 nalaunñasripkakkauplusri sivuğaaani, atakkii Jesus

tuquḅaruq pisigiplugich killuqsautisri aasriiñ Irrusrian Agaayyutipta ukpiliqsitkaasri.

Atuqsigik Timisri Agaayyun
Nangʻausriaqagumiñaqsilugu

¹² Iñuich itnaḅaqtut, “Suragagḅaqtuq qanupayaaq suragagḅuktuni.” [Taamna ilumutuugaluqaqpaluktuq,] aglaan suapayaaq nakuuruanḅungitchuq uvamni. Uvvasuli supayaamun aḅalatitkumiñaitmiuḅa.

¹³ Itnaḅaqtuq, “Niḅiqksraq ittuq pisigiplugu aḅiaḅuq, aasriiñ aḅiaḅuq pisigiplugu niḅi itluni.” Naagauvva Agaayyutim suksraunḅiqsinniaḅik iluqaaknik. Timivut iñiqtaunḅitchut pisigiplugu atlatuḅiq. Aglaan timiḅaqtugut savaktiksrauplugich Ataniḅmun, aasriiñ ilaa ataniḅigaa timipta. ¹⁴ Agaayyutim aḅipkaḅniḅaa ataniḅ Jesus tuquḅiḅmiñ, taatnatuntuuq aḅipkaḅniaqmigaatigut saḅḅimigun.

¹⁵ Nalupḅinaitchuamik ilitchuqsrisuknaqtusri timigikkasri Christ-mun pigitilaanḅitnik; timisri ilaḅipmatun itkai. Tiguniaḅpigu ilaḅa Christ-ḅum aasriiñ ilaliutipkaḅlugu akiisumun? Aḅḅaupiaḅataq!

¹⁶ Iḅisimasruknaḅiksi aḅun ilaliutiruaq iḅmiñik akiisumun atausriḅḅuḅasriutitilaḅa timikun, atakkii Agaayyutim Makḅiḅaaḅani aglausimaruaq, itna, “Malḅuuruak atausriḅḅuḅasiutiniaqtuk timikun.” ¹⁷ Aglaali iñuk ilaliutiruaq ataniḅmun atausriḅḅuḅasiutiniaqtuq ilaani irrutchikun.

¹⁸ Supayaamiunniiñ killuqsaqnasri atlatuḅikun! Aḅun atniiyumiñaitchuq timimiñik killiḅikami atlapayaatigun killuqsautitigun, aglaan iñuk atlaliḅikami killuqsagḅaqtuq akitñaḅlugu timini.

19 Puuyusruṇaḡasri timigikkasi agaayyuvikpagitilaanitñik Agaayyutim Irrusrianun akuḡtuagikkaḡsi Agaayyutmiñ. Ilipsitñik pigiṅgitchusri. [Taatnaḡḡugu piḡhiñaungitchiksi supayaaḡ.] ²⁰ Agaayyutim akiligiṅḡaa iṅuuliḡmiñik tasuḡamisigut. Taatnamik atuḡḡugu timigikkaḡsi savautisriuḡ Agaayyun. Iṅuilli marrumani nunami nanḡaḡumagaat.

7

Ilaḡatniḡikun

¹ Pakma isrummatigilavut apiḡsruutigikkasi tuyuutipsitñi uvaḡnun, itna, nakuuruḡ aḡun nuliangitchumi. ² Aglaan iṅuk ikḡitchakpaluktuḡ atlatuḡḡmun. Taatnaḡḡuni aḡutillaa piḡaḡtuksrauruḡ iḡmi nuliagmiñik, suli aḡnallaa iḡmi uimiñik. ³ Aḡutim ḡuyalimaagaksraḡigaa nuliani. Taatnatuntuuḡ aḡnam irrutiraksraḡigaa uiṅi. ⁴ Nulianaḡuruam piginiraksraḡingitchaa timini; uinḡantuḡ pigipmigaa. Taatnatuntuuḡ uinḡuruam piginiyumiṅaitchaa timini, aglaan nulianaḡ pigipmigaa. ⁵ Pisungirrutinatik avatmun aglaan sivunniullagutik piviqaḡtitchaḡḡugu agaayumaaliksrapsitñun. Agaayulḡum aquaḡun pisukkuḡtilgitchumautik, tuungauḡkii ikḡigutchaksraḡniagaatik pisigilugu aḡalalḡuiḡiḡtik iliptiknik. ⁶ Taamna tillisigingitchiga. Tarra, iṅuk tuvaḡaḡatinigukpan piḡhiṅauruḡ. ⁷ Uvvatuḡ iṅupayaaḡ illi tuvaḡaḡatailluni uvaktun. Aglaan iṅullaa aatchuusriaḡaḡtuḡ Agaayyutmiñ, ilaḡich tuvaḡaḡatinikkumiṅaḡhutiḡ, atlatsuli tuvaḡaḡataillutiḡ.

8 Taatnamik uqautigitka ilaqataitchuat suli uilgaḡnaat, nakuutluktuoq ilañich tuvaaqataisaaḡuminḡ uvaptun. 9 Aglaan aḡalalguitchuminḡ inmiknik ilaqatniktuksraurut. Atakkii ihuatluktuoq tuvaaqatniktuni nagriagipkaḡmiñ timim pisugruañaniñ. 10 Tuvaaqatigiñun tillisiqaqtuḡa atanigmiñ (taamna tilliñ inḡitchuoq uvañniñ), itna, nulianḡuruaoq avitchumiñaitchuoq uimiñiñ. 11 Aglaan avinnigumi, tuvaaqatailaagḡli naagaqaa ilammiutqigḡli uimiñun. Taatnatuntuuq uinḡuruam avitaksraḡinḡitchaa nuliani. 12 Uvañali atlanun uqallaksaasirunḡa, aasriiñ atanigmitḡaḡtaunḡitchuoq, ukpiqsriruapayaam nuliaqagḡnigumi ukpiqtuanḡunḡitchuamik avitaksraḡinḡitchaa aḡnaqtinḡ, iñuuniaqatigiyummiuḡlugu piñiqpani. 13 Taatnatuntuuq, aḡnam uiaḡumi ukpiqtuanḡunḡitchuamik avitaksraḡinḡitchaa uiiñi, iñuuniaqatigiyummiuḡlugu piñiqpani. 14 Ukpiqsriñḡitchuoq aḡun akuqtuḡnaqtittaqtuq Agaayyutmun tumigiplugu aḡnaqtinḡ, sulipsuuq ukpiqsriñḡitchuoq aḡnaq akuqtuḡnaqtittaqtuq Agaayyutmun tumigiplugu aḡutrinḡ. Tamatkua taatniinḡitpata ililgaasri innayaqtut ililgaañisitun ukpiqsriñḡitchuat, aglaan pakma ililgaasri akuqtuḡnaqtittaqtuq Agaayyutmun tumigiplugu ukpiqsriruaoq aakarinḡ naaga aaparinḡ. 15 Aglaan ukpiqsriñḡitchuoq tuvaaqatauruaoq avitchuaqsikpan, taatna piḡli. Taatna pianikpan, ukpiqsriruaoq aḡun naaga aḡnaq pituummiñḡitchuoq tuvaaqatmiñun. Tuvaaqatigiik avitkumik tutqiuḡtiqagḡlik atakkii

Agaayyutim iñuuniaqugaatigut qiñuiññakun.
 16 Nulianjuruatiin, qanuq ilismanayaqpiun uñ
 ukpiqsriruajugniaqmanaan tumigilutin?
 Naagaqaa, uñjuruatiin, qanuq ilismanayaqpiun
 anniqsuitlapmanaaqpich nuliapnik?

Iñuuniağitchi Tuvraqługu Agaayyutim Sivunniutaa

17 Aglaan iñullaa iñuuruksrauruq tuvraqługu
 Agaayyutim sivunniutaa ilaanun. Taatnamik illi
 qanutchipayaami innigumi ukpiqsriruagucami.
 Taamna pitqurrutauruaq inillakkiga iluqaitñun
 ukpiqtuanjuranun nanipayaaq. 18 Uvva iñuk
 nalunaitñutchiqsimagumi tuvraqługu Jew-ñupluni
 atuiragihhatigun, tuniqsimali Agaayyutmun
 nalunaitñutchiñğami. Uvvaasiiñ iñuk
 nalunaitñutaitkumi ukpiqsriaqsikami Christ-mik,
 nalunaitñutchiqsinniangilli. 19 Nalunaitñutaliglu
 nalunaitñutailaaglu suliquataungitchuk
 Agaayyutmi. Suliquatautluktug kamaksriruni
 Agaayyutim tillisaiñik. 20 Iñupayaaq ittuksrauruq
 qanutchipayaami innigumi Agaayyutim
 tuqluqmani. 21 Ukpiqtuaguguvich savaktaagruuñiqni
 suliquatiginagu savaktaagruuñiñ. Aglaan
 piviqagniguvich savaktaagruungigutin, ki pituigiñ.
 22 Christ-ñum Atanguruam killuqsautaignigaa
 iñupayaaq ukpiqsriruagucman, savaktaagruuruuaq
 naaga savaktaagruungitchuaq atunim. Taatnatun
 iñupayaaq savaktaagrugiliutigaa Christ-ñum ukpiqsriruagucman,
 atakkii Christ-ñum savaktaagruuruuaq
 savaktaagruungitchuağlu tasugñigik. 23 Christ-ñum
 tauqsigñigaasri akiliutiplusri tuqukami pisigiplusri.
 Tarraasriiñ ilaa kamagiraksragigiksi; iñunñun

savaktaagrūliutiragaqnasri. ²⁴ Aniqatiumaan, iñupayaaq illi qanusripayaami innigumi ukpiqsriruaquqami. Taatna savautiliun Agaayyun.

Ilaqatniksimaitchuatigun suli Uilgağnaatigun

²⁵ Pakma, tillisaitchuña pigiplugich tamatkua ilaqatniksimaitchuat, aglaan qaisaqagitka isrummatiksranatnik. Ukpigiraksrauruña atakkii atangum qaisaqagaña ilunjuktamik.

²⁶ Pisigiplugu sakiqniuliqput isrumaruña nalaunjanasrugalugu iñuk iñuukpan taatna iligmisun. ²⁷ Ilaqatiqaguvich avinniaqsaanak. Tuvaaqataitchuvich tuvaaqataisaagiñ.

²⁸ Aglaan tuvaaqatinikkuvich killuqsangitchutin, suli iñuk ilaqatniksimaitchuaq ilaqatnikkumi killuqsangitchuq. Aglaan tamatkua ilaqatiqaqtuat isrumaaluutiqağniaqtut uumani iñuuniakigmi, aasrii taavrumakña isrumaaluutiksramiñ piisitchukkipi. ²⁹ Aniqatiumaan, una itnaut-tutigigiga. Pivigikkaqput savautriļlaptiknun Atanigmik sivikiptaqtuq. Uvakanianiñaglaan taatnaqlugu tamatkua ilaqatiqaqtuat savautilitrun Ataniq tuvaaqataitchuatun ililutin, ³⁰ tamatkualu qulviuqtuat qulviungitchuatun ililutin,

tamatkualu iglaqtuat quviasrungitchuatun ililutin, tamatkualu tauqsiqsuqtuat sunik pigingitchuatun ililugich, ³¹ tamatkualu piqaqtuat sunik nunami piqangitchuatun ililutin. Takku manna nuna suuraqtuummagmi piigisiruq.

³² Isrumaaluutiqaqungitchipsi. Tuvaaqataitchuaq anun isrumaħhiñaguuruq qanuqlugu savautriļiksragmiñik Atanguruamik, ataramik quyalisuklugu. ³³ Aglaali ilaqatiqaqtuaq anun

isrumaaluutiqağuuuruq suuranıñnik nunam quyal-
isuklıgu nuliani. ³⁴ Tarra quyalitñiktuksrauruq
iluqaaknik nuliagmiñnik Atanguruamıglu.
Taatnatuntuuq tuvaagataitchuaq ağnaq naaga
niviaqsiaq isrumaıhiñaguuuruq qanuglıgu
savautriliksragmiñnik Atanguruamik iluqaanik
timimiñnik irrutchiğmiñıglu. Aglaali uıqaqtuaq
ağnaq isrumaaluutiqağuuuruq suuranıñnik nunam
quyalisuklıgu uıñi. ³⁵ Uqautigipsi tamatkunıña
ıkayuqsaqhusri. Atanniqsuğnianğitchiga
iñuuniaıqısi. Iñuuniaqugipsi nalaunıaruakun
savautillautaglıgu Atanguruuq pisuqtilaapsisun
aviktuumanığıusri iluqnauqsimalusi Atanığmun.

³⁶ Anıutim isrummatıgisugnağagıgaa
killuliqinasugaluni ilaqatniktaagıngitñamiunı
nuliaksrautni nutauıhani. İkhıgituıñagumiunı
katchuutilik pisukkağmisun. İlaqatigiıksıııq
killuqsautaunğitchuq. ³⁷ Aglaan anıutim
sivunniugugnağagıgaa isrummatmiñi
ilaqatniktuksraunğıhi savautrisukhuni
Agaayyutmik iluqnauguni. Kimmutiqat-
laıgñıgumi nuliaksrautmiñnik ilaqatningitıuni,
taamna anıun pillautaqtuq. ³⁸ Tarrataamna
katchuutıruaq ağnaksrautmiñun nalauttuq,
suli anıun ilaqatningitçhuaq pillautatluktuq.
³⁹ Nulianıuruuq qılıqsımaruq uimiñun
iñuunıqtutilaanıani uimi. Uııuruuq tuqukpan
nulianıuruuq ilaqatnitqıhiñauruq kisupayaamik
pigisukkağmiñnik, aglaan uıñitqiutiña ukpiqs-
rıruanıuruksrauruq. ⁴⁰ Aglaali isrumma-
timni taamna ağnaq quviasruıniatluktuq
kisimğıuqtuağumi. Uqautıgisukkipısi taavrumiña

atakkii piqaqmiuᅇa Agaayyutim Irrusrianik.

8

Niqi Tunillautauruaq Aanguanun

¹ Pakmaasriiᅇ aglaᅇniaqtuᅇa niqikun tunillautauruakun aanguanun. Itnaᅇuurut, “Iᅇisimarugut supayaamik.” Iᅇuk iᅇisimanasrugiruaq supayaanik kamanaguhiiᅇaqtuᅇ. Aglaan iᅇuum piqpaksriruam atlanik iᅇuᅇnik sayyillaagagigai ukpiqsriᅇhatigun. ² Kiᅇapayaaq iᅇisimanasrugigumi supayaanik iᅇisimanᅇitchaasuli iᅇisimaraksraᅇaluani. ³ Aglaan iᅇuk piqpaksriruaq Agaayyutmik Agaayyutim akuqtuᅇaa.

⁴ Uvvaasriiᅇ, nalaunᅇava niᅇiᅇiaᅇupta niqimik tunillautauruamik aanguanun? Iᅇisimagikput aanguam suunᅇipialᅇa, atakkii atautchiiᅇamik iᅇumutuuruamik Agaayyutiqaqtuᅇ. ⁵ Unniiᅇuvva itkaluaqpata agaayyutiᅇᅇuanik qilaᅇmi nunamila—iᅇumun iᅇugiallapiaqtut sut iᅇuich taiyukkanich “atanguruat,” aasriiᅇ kamakkutiqaᅇaich— ⁶ aglaali iᅇisimarugut atautchisualuᅇmik Agaayyutmik, Aapauruamik, supayaanik iᅇiᅇtaᅇikkanaᅇatnik, sulii ilaa pisiplugu iᅇuurugut. Iᅇisimapmiugut atautchisualuᅇmik Ataniᅇmik, Jesus Christ-mik; Agaayyutim iᅇiᅇqsitqugaa supayauramik sulii ilaagun iᅇuurugut.

⁷ Aglaali ilaᅇisa ukpiqtuaᅇuruat kaᅇiqsitiᅇaitchaat taamna. Iᅇuuᅇiqtitulaamiktitun isrumasuurut agaayyutiᅇᅇuat pipiaᅇunasrugalugich. Uvvaasriiᅇ niᅇikamiᅇ niqimik tunillautauruamik aanguanun tutqiiᅇᅇiᅇaᅇsiraqtut qauᅇrimmaᅇiᅇutillautaᅇmikni atakkii iᅇisimagaat nalaunᅇanᅇiᅇᅇiᅇiplugu

niġiliksraqtin taavrumiña niqimik. ⁸ Aglaan niġilhum nakuqsilaagtangitchaatigut Agaayyutmi. Suutaungitchuq niġigaluagupta niqimik niġingitchuptalu. ⁹ Pakmaasriiñ ilisimagiksi niġitlariqsi qanusripayaamik niġisukkapsitñik, aglaan qaunatiqiaġiksuksraurusri taatna pigupsi. Putukkisitchiviaqtusri ukpiqsriruaqatipsitñik sayailluqtuanik ukpiqsriġimiktigun. ¹⁰ Atakkii sayailluqtuam ukpiqtuanjuruam qiñiqpatin niġilutin aanguaqtuġvium agaayyuviani ilisimaruatin aanguat pipianuġisilaanjanik, niġiaqsiviaqmiuqtuq tutqiisaagaluanjanmi qauġrimmaagiutillautagmiñi. ¹¹ Tarra taamna sayailluqtuq aniqatin piyaqqukkaugisiruq killuliqihimigun atakkii ilisimaniavaalkhutin. Aglaan Christ-um tuqqutipmigaaptuq taamna aniqatin. ¹² Killuqsaguvich taatna akitñaġlugich aniqatiutin, taamna sayailluqtuq ukpiqtuanjuruq, killuqsagmiutin akitñaqġugu Christ. Taatnaġuvich ilitchuġiyumiñaitchut qauġrimmaagiutillautagmikni nalaunjaruamik nalaunjanitchuamiglu. ¹³ Taatnamik ukpiqtuanjuruqatiga isrumakpan killuqsagñiluni niġigumi niqimik tunillautauruamik aanguanun, niġitqikkumiñaitchiga taamna niqi killuqsagtitaġniqpaujan aniqatiga.

9

Uqqiraqtim Anjalatchisaagun

¹ Suvaata ilapsi uqautigivatrun uqqiraqtaupi-angiñnipluna Agaayyutmun? Nalunaitchuamik ataniqsimaraitchuna iñun. Qiñiqsimagiga

Ataniq Jesus Christ. Suli ukpiqsriru-
 anjuqtusri savautriļipkun Ataniġmik. ² Atlas
 uqaġaluannaisa uqqiraqtaunġiññipluņa Christ-
 mun, ilisimallapiagiksi piutilaaga. Quliaqtaugigiga
 tusraayugaallataq ilipsitñun, taatnaqluġu
 ukpigigiksi Jesus. Taavruma nalupqinaiyaġaa
 uqqiraqtauliga Ataniġmun. ³ Taimmaasriñ
 iñuich nalupqisruutigipmatņa una kiggutig:
⁴ niġiļhiñauñiññiqpiġ imiġluņalu savautriļamni
 ilipsitñik? ⁵ Nalaunņapmiuq uvaptiknun
 tuvaaqasiqpatigut nulianuruam iglaukapta
 taatnatun atlasun uqqiraqtaatun atangum
 suli aniqatinisunlu Cephas-tunlu? ⁶ Naaga
 kisimñuk Barnabas-lu savaktuksrauniqpiñuk
 iñuuniutiksraptnik? ⁷ Savaktuksraunġitchuguk
 atlamik savaamik atakkii quliaqtaugigikput
 tusraayugaallataq nanipayaaq. Anjuyyiuqti
 akiliruksraunġitchuq anjuyyiuqtaullaġmi. Iñuk
 nautchirriqsuaq asrirrivinmun niġiugaqaqtuq
 niġigisipluni asrianñik. Munaqsriptuuq
 niġiugaqaqtuq imiġisipluni miluatnik munaqsrami.
⁸ Taavrumiņa iñuich niġiugaqaġuurut. Moses-
 num maligutaksraqtuuq uqaqmiiuq taavrumiņa,
 amaġaa? ⁹ Aglausimaruq itna Moses-num
 maligutaksrami, “Siggugutituġniangitchiñ qanġa
 qimuktim tutmaqpaun mukkaaksraq.” Agaayyun
 nipliġami taatna isrumaalutiqanġitchuq
 qimuktnik. ¹⁰ Agaayyutim ilumutupiaq
 uqaqtigigaatigut. Aa, uqaġiq aglaanuruq
 pisigipluta, itna, “Iñuk una nunniuuqtuq suli iñuk
 salummaqtuq mukkaaksranik niġiugaqaqtuk
 piññaħksraġmiknik savaaġmikniñ.” ¹¹ Uvagut

nautchirriqiritun nautchiipmatun nautchiak-sranjñik quliaqtuaqapta tusraayugaallautamik akunnapsitñun, isrumavisi injiqsruvaallanpiłuta injiqapsi ikayuqupluta iñuuniutiksraptnik? ¹² Atlat iñuich niğiugaqağumin iñuuniutiksrağmiknik ilipsitñiñ, nalaunñatlučkayağaluqtuq niğiugaqağupta iñuuniutiksraptnik ilipsitñiñ. Aglaan injiqsrutlaitchipsi ikayuqupluta. Iglutugiğivut iñugiaktuat sut, atakkii nutqaqtitchisunğitchugut iñuñnik ukpiqsriłhatniñ tusraayugaallautanjanik Christ-ñum. ¹³ İlisimagisi iñuich savaaqaqtuat Agaayyutim agaayyuvikpañani niqiksrağuurut agaayyuvikpañmiñ, suli savaktaut tunillağvinmi akuqtuisuurut niqiksrağmiknik ilanjanik tunillaaturuam. ¹⁴ Taatnatuntuuq Atanğuruam tillisiqağai tamatkua quliaqtuaqaqtuat tusraayugaallautamik akuqtuitquplugich iñuuniutiksranjanik iñuñniñ ukpiqsrirriğiquqtuaniñ. ¹⁵ Aglaan suginğitlukkiga tuqugaluğuma akuqtuigaluqnaña sumik ilipsitñiñ. Uqaviutigigiga savautriğiga Christ-mik akiññasruñaqnaña. ¹⁶ Quliaqtuaqağaluqñuñuñniñ tusraayugaallautamik uqaviugaalguitchuña uvapkun. Quliaqtuağilha tusraayugaallautam savaağigiga. Atuqtaksrağipiagiga. Quliaqtuaqağitchuma, nakliuñ uvaña. ¹⁷ Quliaqtuaqağniğuma piksraqtaagilugu, niğiuktuksrauruña akiññaktaaksramik. Aglaan piksraqtaağinğitchiga savaaq uvamnı, aasriiñ savaağilhiñağiga savaaq Agaayyutim qaisaña uvamnun savaquplugu. ¹⁸ Aasriiñ sua akiññaktaağiniaqpıgu? Uvvauna akiññaktaaksrağa, quliaqtuağigupku tusraayugaağiksuaq iñuich inuqnangitchuq aatchuliksranjan iñuuniutiksramnik.

Niġugitlagaluagiga iñuich aatchuġiksraġat. Aglaan inġisrunġitchuġa sumik quliaqtuaqaqama tusraayugaallautamik.

¹⁹ Uvva ataniqsimaraitchaluanġaġma iñuġnun savaktaaġruupkaqtuġa uvamnik iñupayaanun iñugiaktuat ukpiqsriruaġuquplugich Christ-mik uvapkun. ²⁰ Taimma uqautrikama Agaayyutim uqaġhanik Jew-ġuruanun ukpiqsritqugaluagitka Christ-mik. Taatnamik iñuupmiuġa Jew-ġuruatun. Nayuutikama iñuġni maligutchiruani Jew-ġuruat maligutaksraġanik (aġalatingigaluagtua Jew-ġuruat maligutaksraġanun) iñuuniaqtuġa iñuktun aġalatittuatun maligutaksramun ukpiqsritqugaluaglugich Christ-mik. ²¹ Taatnatuntuuq uqautrikama tusraayugaallautamik Christ-kun tamatkunuġa Jew-ġunġitchuanun iñuuniagagtua Jew-ġunġitchuatun ukpiqsritqugaluaglugich Christ-mik. Maligutaksram aġalangisaġatun itpalukkalu-aqġuġa, ilumutun maligutchillaġiaqtuġa Agaayyutim maligutaksraiġnik, tupiksripluġa Christ-ġum maligutaksraġanik. ²² Uqautrikama Agaayyutim uqaġhanik ukpiqsriruanun sayaitchuanun ukpiqsriġigmikni iñuupmiuġa sayaitchuatun, ilinġich ukpiqsriruaġuquplugich. Qanupayaaq iñuk iñuuniagusriqaqman ilaatun iñuuniagagtua qanusripayaakun ilaġich ukpiqsriruaġuquplugich. ²³ Taatna iluqaanik pisuuruġa pisigiplugu tusraayugaallataq ilaġiutisukġuġa piġiutaanik Agaayyutim akiqsruutigikkaġanik.

²⁴ Iisimarusri aqpaliutraqtuani iñugiaktuat aqpaqsruqtit aullaġaqtut, aglaan atausriq akiññaguuruq. Iñuuniaġipsitri Christ-mun pisuġnisilaagitchi akiññatlasriġusri

aqpaqsruqtitun. ²⁵ Iluqatinj anaktaqtit qaunagillautaqitut timimiknik ilisaqhutinlu atqunaq akiññaaktaaqagukhutinj niaquutmik piungiqsaqtuamik. Taatnatunli ukpiqsriruagut iñuuniallautaqtuksraurugut Christ-mun atakkii niaquutinnaktaaksraqput piungigumiñaitchuq. ²⁶ Tarra, ittunja aqpaqsruqtitun akimasaqhuni aqpaqsruqatmiñiñ, naagaqaa qakiqtautraqtitun akimasaqhuni qakiqtautraqatmiñiñ. ²⁷ Anaktaqtim anjalattağigaa timini, aglaan piñgiquitauviaqtuq aqpaliutramun ilisatlaitchumi. Taatnatuntuuq anjalalgusriñiaqtunja uvammik, atakkii piñgiquitauviaqtunja savautriñimniñ Christ-mik quliaqtuangitchumali atlanun iñun.

10

Kilgutauruaq Akitñaqlugu Aanguaqtuliq

¹ Aniqtiumaan! Itqaksritqugipsi atuumaruanik sivulliptiknun maliktuanun Moses-mik. Iglullağminj nuviyam qulanjutiniğai suli iluqatinj ikaagnigaat tagiuq. ² Nuviyam qulanjutipmatinj suli ikaaqamitruj tagiuq iluqagminj paptakkaupmatun liilaa piut maliguaqtauliksrəgmiknun Moses-mik. ³ Aasriisuli iluqagminj niqiqagniqsut pamarrutinjnik Agaayyutim quviqnaqtuakun. ⁴ Iluqagminjsuli imigniqsut imigmik Agaayyutim pamarrutaanik quviqnaqtuakun uyaganmiñ. Taamna uyağak nayuutiniqsuq ilinjtñi nanipayaaq itmata, aasriiñ taamna uyağauruaq Christ-ñuruq. ⁵ Aglaansuli iñugiaktuat Agaayyun quyaliñğitchaat. Taatnaqluguasriiñ suksraungigñiğai suviksrailaami.

6 Tarra, tamatkua atuumaruat taimani atriksaurut uvaptiknun. Kilikkaatigut pisugruaqungitluta pigiitchuanun sivulliapta pilgusiatitun. ⁷ Unniñ aanguaqtuqtaunasri taipchua ilañisitun, atakkii aglausimaruq Agaayyutim makpigaañiñi, “Iñuich aquvittut nigiqpagviksramun, aasriñ makitnamin aggiaqsiraqtut.” ⁸ Sulipsuuq atlatuqtautqungitchaatigut taipchua ilañisitun, 23,000 tuqupmatun uvlumi atautchimi killuqsautmiktigun. ⁹ Unniñ uuktuaqtaksragingitchikput Atanguruaq, ilañich taipchua taatnaqmatun tuqqutauruat tuqunalinun nimigianun kigipchaqtitlugich. ¹⁰ Unniñ uqapiluktuksraungitchugut sutigun Agaayyutim aatchuutaigun ilañich taipchua uqapilukmatun. Taatnaqhutin isragulgum piyaqquirim tuqqutkai. ¹¹ Tarra iluqatin tamatkua atuumarut ilinñun, uvaptiknun atrikusrautigitquplugich, sulii aglausimarut algaqsruutiksrauplutin uvagut killuqsagtutqungitluta, iñuuruagut aqulliqsaagataqtuami uvluni. ¹² Uvvaasriñ kiñapayaaq isrumanigumi makitaniluni payañailuni, qaunatiagillapiagli puukakiksragmiñiñ, atakkii aniqusraaqsiuviaqmiuq nutqaqtitauluni tupiksriñigmiñiñ Agaayyutimik [atrilugich taipchua iñuich inilgaan]. ¹³ Qanupayaaq aniqusraaqsiuniñuvich, taatnatchikuntuuq iluqatin iñuich aniqusraaqsiupmiut. Aglaan Agaayyutim tuniqsimaruam aniqusraaqsiupkañiñaitchaatin qaaniñilugu akiyalguisan. Qakugupayaaq ukpiqsriñiñ uktuakkaupan Agaayyutim annagviqaqtinniñaatin akimayumiñaqsilutin.

Nigiqpagviat Aanguatigun naagaqaa Atangum Nullautchigvia

14 Taatnamik, piqpagiplusri ilauraamaan, piisimaagitchi aanguaqtuligmiñ. 15 Kanjqsilgurusri uqautigikkamnik. Isivgiuqsiuñ ilip-sitñik uqautigikkaga ilumutuupmagaan. 16 Isrummatigilugu Atangum nullautchigvia, imipayaaqapta qallutmiñ quyyatigikkaptigun quyaqatigigikput Agaayyun Christ-ñum auñanik maqipkakkananik sannigutami uvaptiknun. Suli avguqaptigu qaqqiaq nigiplugu qiñiqtitkikput ilaliqsruutihiquput iñuñni Christ tuqqutikkaniñi. 17 Tarra nigikapta atautchimiñ qaqqiamiñ, uvagut atausriñuqtitaurugut atautchisun timitun iñugiakkaluaqhuta. 18 Isrummatigilugich Israel-aagmiut pilgusinjat, tamatkua nigisuuruat nigrutinik tunillaaturuanik tunillağvinmi, tamatkua piqatigiiksut Agaayyutmun atakkii nigigaat tunillaun atautchikun. 19 Qanuutauva taamna? Iisautisukkipsi tamatkua aanguat suli niqit tunillaaturuat aanguanun suungitchut. 20 Una uqautigigiga, Jew-ñungitchuat tunillaqtuguurut niqinik tuungaiyaanun, Agaayyutmun qaitchiñgitchut. Piqatautqungitchipsi tuungaiyaani. 21 Imigumiñaitchusri qallutaaniñ atangum imillapsi qallutaatniñ tuungaiyaat. Nigiyumiñaitmiusri atangum niggivianiñ nigillapsi niggiivatniñ tuungaiyaat. 22 Sanjatchaktittağigikput ataniq taatnaqapta taapkuñniña. Sanjtluktaunñunasrugivisa ilaaniñ?

Kamaksriñiq Agaayyutmik Surağalipayaakun

23 Ilasri-samma uqaqtut, “Suragağnaqtuq qanupayaaq suragağuktuni.” Aagaluag, aglaan ilañich nakuungitchut uvaptikni maligukkuptigu Agaayyun. Iłumutuuruq surağalhiñauliqput supayaamik, aglaan ilañich sayyillaagutaungitchut atlanun ukpiqsriruanun.

24 Kiña ukpiqsriruaq inmiguaqsaqani, aglaan ikayuutiniagli atlanik iñunñik. 25 Niğgisiuñ niqipiapayaaq tunirauruaq tunniuqqaiviñmi, apiqsruqtautigisunaqnagu nakiñ niqi aggiq-magaan naagaqaa isrumaaluutigisisunaqnagu qauğrimmaagiutillautapsitñi nalaunñapmagaan niğihqsi. 26 [Apiqsruqtuutigiyumiñaitchiksi] atakkii aglausimaruq Agaayyutim makpiğaani, “Nuna Atangum pigigaa suli suapayaaq nunamiittuaq.” 27 Kia ukpiqtuanungitchuam aiyugaaqpasri niğgityaqulusri tupiğmiñun niğgisiuñ manirikpan qanusripayaamik, apiqsruqtautigisunaqnagu nakiñ niqi aggiq-magaan naagaqaa isrumaaluutigisisunaqnagu qauğrimmaagiutillautapsitñi nalaunñapmagaan niğihqsi. 28 Aglaan iñuum uqautikpasri taamna niqi tunillautigimanilugu aanguumun, niğiñiaqnagu niqi pisigilugu taamna iñuk kiliktigikkan. Ami isrumaviaqtuq qauğrimmaagiutillautağmiñi niğihksraña taavruma niqim nalaunñaiññilugu, 29 ilipnun nalaunñanasrugigaluaqtitlugu. Tarra suvaata niğihhiñauliğa qanusripayaamik añalanniaqpaun atlam iñuum nalupqisruutmigun?

30 Quyaanikkiga Agaayyun piqutigiplugu nikiksrağa. Taatnamik kia uqautinaña killuqsagñiluna niğigupku taamna niqi.

31 Itnatun ittuq, nigiguvich imiguvillu naagaqaa suraġapayaagupsi kamakkutiqaqsiuᅇ Agaayyun supayaatigun. 32 Tarra, sakiqniugutigipkaqnagu kia iᅇuum tupiksriᅇksraᅇanun Agaayyutmik, Jew-ᅇugaluapata Jew-ᅇungitchaluaqpata naagaunniᅇ ukpiqtuanᅇruaᅇugaluapata Agaayyutmun. 33 Taatnatuntuuq suraġapayaaqama quyalᅇniuraġitka iᅇupayaat supayaakun. Uvapkuangiqsuᅇa anniqsuġugluᅇa uvamnik kisima, aglaan ikayuġniaqtuᅇa iᅇuᅇnik iᅇugiaktuanik anniqsuqugaluagᅇugich.

11

1 Uvvaasriiᅇ, iᅇuuniagitchi uvaptun tuvraiᅇniaqmatun Christ-mik.

Aġnat Matuqaqtaksraġigaich Niaqutiᅇ Agaayuliġmikni

2 Aniqatiumaᅇ, nangagipsi itqaumakap-sitᅇa qanuq iᅇuuniaqtilaapkun Christ-mun supayaatigun, tupigiplugich ilisauttutit qaisatka ilipsitᅇun. 3 Aglaan kaᅇiqsitqugipsi Christ qaukᅇigigaa aᅇutipayaam. Taatnatuntuuq aġnam qaukᅇigigaa uigikkani, itna Agaayyun qaukᅇiupmatun Christ-mun. 4 Aᅇun agaayupman naagaqaa sivuniksriqipman matuplugu niaquni qiᅇiᅇtingitchaa Christ qaukᅇigitilaaᅇanik iᅇmiᅇun. 5 Suli aġnaq agaayupman naagaqaa sivuniksriqipman matuiᅇlaaġlugu niaquni qiᅇiᅇtingitᅇlugu uiᅇi qaukᅇigitilaaᅇanik iᅇmiᅇun kanᅇusraaġaa. Taatnaqami ittuq akiisutun nuyaiqsitun. 6 Taatnaqᅇuᅇa uqaqtuᅇa: nuliaᅇuruam matusrunġitchumiᅇ niaquni

nuyaiqsaksragigaa. Aglaan kannunaqpan nuliajuruam saliyumigich nutchani matuqagliun niaquni. ⁷ Anjutim maturaksragiñgitchaa niaquni, atakkii Agaayyutim iñiqtagigaa atrinjutquplugu inmiñun aasriiñ sagviquplugu kamanautni. Aglaan nuliajuruam qñiqtitkaa kamanautaa uimi qaukliupkaqamiun. ⁸ Anunliasrii iñiqtaungitchuq aǵnamiñ, aglaan aǵnaq iñiqtauruq anutmiñ. ⁹ Suli Agaayyun iñiqsiñgitchuq anutmik piqutigiplugu aǵnaq, aglaan Agaayyun iñiqsiruq aǵnamik piqutigiplugu anun. ¹⁰ Taatnaqhuni aǵnam maturaksragigaa niaquni agaayukami qñiqtityaglugu kamaksriñi anutmiñik. Aǵnaq taatnaqtuksrauruq pisigilugich israǵulgich. ¹¹ Aǵnaǵlu anunlu ikayuqtigiiksusrauniqsuk avatmun, Agaayyun tillisiqaqmatun ilinjknun. ¹² Aa, sivulliq aǵnaq iñiqtauruq anutmiñ, aasriiñ anutipayaaq taimakñaaglaan anipmiraqtuq aǵnamiñ. Aglaan itqaumasiun Agaayyutim iñiqtaqalħa iñupayaanik supayaaniglu. ¹³ Nalaunñatilaaqsiun ilipsitñik. Nalaunñava aǵnaq agaayugumi Agaayyutmun matuilaǵlugu niaquni? ¹⁴ Iñisimarusri iñupayaaq isrumapmiuq anutum nuyaqtusriruam kannunaqtilaanjanik. ¹⁵ Aglaan aǵnam nuyaqtuħi piññaqnautigigaa. Aǵnam nuyani qaisaurut ilaanun matuksrauplutinj. ¹⁶ Kiñapayaaq uqavaaǵumakpan taavrumuuna, iñisimaliun una: uvagut piksraitħugut atlamik pilǵusrimik, aasriiñ iluqatinj ukpiqtuanjuruat nanipayaaq pipmigaat taafnatun.

Atanǵum Nullautchiǵvia

17 Uvvasuli, katiragikapsi agaayyuvigisrukługu ikayuuttutitlaitchusri aglaan atniagutiraqtusri avatmun. Pitqusigiitłusri, taatnaqlıña nangangitchipsi. 18 Sivulliuplugu, tusraaruña agaayyiaqapsi avgummatiqagaqtusriguuq, aasrii taamna ukpigıtlagıga. 19 Avgummatiqaqapsi akunnapsitñi nalunaiqsittagıgaa nallipsi ilumun ukpiqtuanuruatilaña. 20 Katiragikapsi atautchimun Atangum nullautchıgvianik nigıngitchusri. 21 Uqaqtuña taavrumıña atakkii inınullaa nigıruq inımi niqautmiñik utaqqısuñaqani atlanik. İlasri anılaaqhutiñ nigısunıñağmiñ sulı atlat imınasıraqtut. 22 Suvisi! Kiñunıqangıtpisi nigıgviksrapıtñik imıgviksrapıtñıglu? Naku-ungıtchuq suunıllaqangıñıqısi ukpiqtuanuruani tutqıisaaqługıllu tamatkua suılluıqtuat? Qanuq uqağniaqpiq ilıpsitñun? Quyagıniaqpiqu taamna? Naagga, quyagınianıgıtchipsi.

23-24 Umuña Atanguruam ilısautigaaña uqağıkkamnik ilıpsitñun. Tamarrumani unnuami Atanıqput Jesus tunıraugısipman, tigugaa qaqqıaq. Quyyatıgıqqaaqługu Agaayyutmun avguğaa nipliqlıhuni, “Una qaqqıaq timıgıgıga sıquptauruıq ilıpsitñun. Nıgırağıgupsıun una qaqqıaq itqakktıgıyumagıksi tuqułıgıa piqutıgıplusri.” 25 Taatnatunsuli nullautchıanikamıñ tıgunıgıaa qallun nipliqlıhuni, “Una qallutim imaña augıgıga. Auga maqıtauniaqpan ilıpsitñun taimma nutaaq sıvunniugun aullağniıñıaqtuq. Imıgıgıgupsı uumakña qallutmiñ itqakktıgıyumagıksi tuqułıgıa piqutıgıplusri.” 26 Tarra nigırağıgupsıun

taamna qaqqiaq suli imiǵlugu qallutmiñ taavrumuuna quliaqtuaǵiksi tusraayugaǵiksuaq Atanǵum tuqulhagun aggitqinñiahanunaglaan.

²⁷ Taatnamik, kisupayaaq nigiruaq qaqqiananik imiqtuaǵlu qallutaaniñ Atanǵum kamakkutiqaaruñaqnagu atriqaqtuq iñuktitun taimani suksraqangitchuanik Ataniǵmik. ²⁸ Uvva itqagisruñniqipisiuñ Atanǵum tuqulha taatna? Ki, iñullaa isivǵiuǵli inmiñik nigigaluaqnagu qaqqiaq imiqsigaluaqaniñu qallutmiñ. ²⁹ Uvva iñuksamna nigivaluktuq imiqpalukhuniñu ilitchuǵigaluaqnagu Atanǵum tuqulha uvaptiknun. Agaayyutim atanniǵisigaa taatnasriq iñuk. ³⁰ Taatnaqhutin iñugiaktuat akunnapsitñi sayaiqsut atniǵñaliqhutinñu, suli ilañich tuquanikhutin. ³¹ Aglaan isivǵiuqqaǵupta uvaptiknik tarra Agaayyutim anasriññuqsagumiñaitchaatigut taatnatun. ³² Atanǵum atannisuqmatigut alǵaqsruǵaǵigaatigut qanuq iñuuniaqtilaaksraptiknik anasriññuqsauqungitluta piqatigilugich nunam iñuñi.

³³ Taatnaǵusri, aniqatiumaan, katinigupsi nigiqatautyǵusri Atanǵum nullautchigvianun utaqqsilaayumausi. ³⁴ Kisupayaaq nigisunigumi nigiruksrauqqaqtuq kiñuniǵmiñi, Agaayyutimli anasriññuqsautaitchumagaasri. Isilǵiqsuǵisigipsi atlanik utlakkupsi.

12

Ipqitchuam Irrutchim Aatchuutai

¹ Aniqatiumaan! Pakma kanjipsipkautiginiǵiga qanuq Ipqitchuam Irrutchim savaaña iñuich

iñuuniałhatni. Kanıqsıtqugıpsi taamna nalupqinaıǵıluǵu. ² İlisimagıksi qanuq iñuuniaqtılaaqsi Jew-ıñıǵıñapsı. Killukuǵutıpkakkaurusri putqataǵvıgıtquplugich uqatlaııaat aanguat. ³ Taatnaqlıña kanıqsıtqugıpsi una, kiñaunniñ iñuk aňalatiqaqtuaq İrrusrianun Agaayyutim uqalakkumiñaitchuq itna, “Jesus suksraunǵıqsuali.” Taatnatuntuuq kiñaunniñ nipliǵumiñaitmiuq, “Jesus Atanguruq,” aglaan İrrusrian Agaayyutim taatnaqukpani kisian.

⁴ Uvvaasriñ, iñuich atlakaǵıñik aatchuusriaqaqtut aglaan atiruam İrrutchim qaisaǵıgai iluqaitñik. ⁵ İñuich savautrirut atlakaǵıisigun, aglaan Atanıq atıruq iluqaitñun. ⁶ İñuich aatchuusriaqaqtut atlakaǵıñik savautrıǵıgmiktigun, aglaan atiruam Agaayyutim iñuich savatlapkaǵai iluqaitñik savaanik aatchuusriaǵıkkagmiktigun. ⁷ İpqıtchuam İrrutchim iñuk savatlapkaqmauñ qanusripayaamik, ilaan ukpiqsırıupayaat ikayuusriaqaqtıttaǵıgai taavrumakña. ⁸ İpqıtchuam İrrutchim uqatlapkaǵaa iñuk isrumatukun, aasrii atiruam İrrutchim atla iñuk uqatlapkaqlıǵu kanıqsimatıkun, ⁹ atlasuli ukpiqsrisiqatlapkaqlıǵu, atlasuli mamıtıtıtılapkaqlıǵu iñuñnik. ¹⁰ Atiruam İrrutchim atla iñuk savatlapkaǵaa quvıqnaqtuanik, atlasuli sivunıksrıqırautlapkaqlıǵu Agaayyutmun, atlasuli puttıqsrisiqatlapkaqlıǵu nalliakun nakuuruakunlu pigııtchuakunlu ilitqutçıkun, atlasuli uqatlapkaqlıǵu atlakaǵıñik uqautçıñik nalunaqtuanik, atlasuli uyyuuqtautlapkaqlıǵu nalunaqtuanik uqautçıñik. ¹¹ Aglaan tamatkua

iluqaisa savaagigai atautchiusuam Irrutchim, autaaqlugich iñupayaamun qanuq pitqukamigich.

Atausriq Timi, Iñugiaktuat Sulliñigich

¹² Iñuum timaa iñugiaktuanik isragutaqaqtuq, naagasuli atausriuruq timi. Taatnatuntuuq ittugut atautchisun timitun iñugiallapiagaluanᵑapta atlakaagiikhutalu, atakkii iluqata atausriᵑuqataurugut Christ-mi. ¹³ Iᵑavut Jew-ᵑurut suli atlat Jew-ᵑungitlutin. Iᵑavut savaktaagruurut suli atlat savaktaagruungitlutin. Paptaaqtitnapta Ipqitchuam Irrutchim iluqata atausriᵑuqtittagigaatigut timimun, ami timaanun Christ-ᵑum. Aasriiñ ilaan aatchugaatigut atausriullaapluta atiruamik Ipqitchuamik Irrutchimik.

¹⁴ Atakkii iñuum timaa atautchiᵑhiñamik isragutaqangitchuq, aglaan iñugiaktut sulliñgi. ¹⁵ Iñuum isigaᵑa uqaqᵑiaqtuq itna, “Uvaᵑa argaungitluᵑa, tarra timim sulliñgingitchaᵑa.” Taatnatchim niplillautim ilagipkaᵑaigumiñaitchaa timimi. ¹⁶ Suli iñuum siutaa nipliᵑᵑiaqtuq itna, “Uvaᵑa iraungitluᵑa, tarra sulliñgingitchaᵑa timim.” Taatnatchim niplillautim ilagipkaᵑaigumiñaitchaa timimi. ¹⁷ Timi iluqani iraukpan, iñuk tusraatlayumiñaitchuq. Aasriiñ timi iluqani siutaukpan, iñuk naisitlayumiñaitchuq. ¹⁸ Aasriiñ Agaayyutim inillakkai timim sulliñgi iniksraᵑitñun, inᵑi quyagikkaᵑmigun. ¹⁹ Timi atautchimik isragutalhiñaukpan, timiqaᵑayaipiaqtuq, amaᵑaa? ²⁰ Uvva iñugiaktuamik isragutaqaqtut timimi, aglaan atautchimik timiqaqtuq. ²¹ Uvva

iñuum iraa nipligumiñaitchuq argañmiñun itna, “Sumun atugumiñaitchikpiñ.” Sulipsuuq iñuum niaqua nipligumiñaitchuq isiganmiñun, “Inuğingitchikpiñ.”²² Aglaan, taapkua ilañi timim qiññaqaqtuat sayaiłluqhutin inuqnapiagtut.²³ Suli tamatkua timim sulliñinji isrummatigikavut qiññağiksuanğitlugich qaunatqiağitłuaqsirağigivut, suli ilaviñğich atlat qiññağiksuanğich maturağigivut.²⁴ Qiññağiksuat ilaviñgi timipta qaunagiraksraunğitchut taatnatun. Ilumun, Agaayyutim atlakaagiich israğutapayaani timim iñiqtağigai, uvaptiknun qaunatqiağitquplugich qiññağiksuanğitchuat.²⁵ Taatna Agaayyutim iñiqtağigai timivut atingirritiqaqunğitlugich akunğatni israğutauruat aglaan ikayuutitquplugich avatmun.²⁶ Atausriq ilauruaq timimi iluangitpan, iluqatin ilauruat nagliksaaraqaturut. Taatnatun atausriq ilauruaq kamagikkaupman, iluqatin quviatchagaqtut.

²⁷ Iluqasri timigigaasi Christ-ñum, aasriiñ iñullaanuplusri sulliñigigaasri taavruma timim.

²⁸ Akunğatniñ ukpiqtuanuruaniñ Agaayyun piksraqtaaqatuq atlakaagiñik savaktiksranik, sivulliq uqqiraqtinik Agaayyutmun, tuglia sivuniksriqirinik Agaayyutmun, piñayuat ilisautriksranik, aquatigunaasrii taapkua savaaqatlaruanik quviqnaqtuanik, tamatkuninalu mami-titchitlaruanik atlanik, ikayuiruksraniglu atlanik, sivulliuqtautlaruaniglu atlanik, uqatlaruaniglu uqautchisigun nalunaqtuanik.²⁹ Iluqagminj uqqiraqtaunğitchut Agaayyutmun unniñ

sivuniksriqiraungitchut unniin ilisautraungitchut unniin savaktaungitchut quvinaqtuanik. ³⁰ Iluqagmin mamititchiraungitchut atnignaqtuani unniin uqatlaitchut atlakaagiihnik uqautchihnik unniin uuyuuqtautlaitchut nalunaqtuanik uqautchihnik. ³¹ Tarraasriin kipigniupiagetchi nakuutluktuanik aatchuusriaqagugusri.

13

Piqpakkutiq Pakma ilisautiniagetpsi nakuutluktuanik inuunialiksrapstihnik.

¹ Uqatlaniguma atlakaagiisitun inuktitudun unniin israguliktitudun, aglaan piqpaksritlaihninguma inunhnik, uqaliga atriqaqtuq qukignaqsiplugu aviluqtaqtuatun. ² Uqatlaniguma sanhijaqhuja sivuniksriqiritun unniin kaniqsitlalugillu iluqaisa nalunaqtuat unniin ilisimatlaluna supayaanik, suli ukpiqqutiqaagniguma nukatlalugich inghich, aglaan piqpaksritlaihninguma inunhnik, sumun atuqumihaipiaqtuna. ³ Aatchuutiginigupkich supayaurat pigikkatka inunhun inuqsraqtuanun unniin aatchuutigilugu timiga ikipkaak-sraulugu, aglaan piqpaksritlaihninguma inunhnik akiljusriaksraitchuja.

⁴ Piqpaksriruaq inuk anuqsrutriruq, ihuqqutriruq, tunilihgungitchuq, uqavi-gaagangitchuq, ⁵ suli arguanangitchuq unniin anallaqhitlaitchuq. Piqpaksriruaq inuk inmiguutlaitchuq, uumitchayaitchuq, itqaksritlaitchuq akitnaqtuqtimiunik nalaunnaitchuakun. ⁶ Piqpaksriruaq inuk quviasrutlaitchuq inuich killuliqipmata, aglaan quviasruguuruq inuich

nalaunjarualiqipmata. ⁷ Piqqaksriruaq iñuk manimmilguruq, aasriiñ ukpiqsiriraqtuq suliniğiugaqtuq suligiłutuilguruq.

⁸ Ilaatnigu iñuich sivuniksriqitlaigisirut suliuqatlaigisirut uqautchiñik nalunaqtuanik sulikanjicsimmataat isuklitkisiruq, aglaan piqqaksrihiq isrukhitichumiñaitchuq. ⁹ Iłisimaliqputlu sivuniksriqihiqputlu naamañgitchuk. Taatnamik isuklitkisiruk. ¹⁰ Iłisimaliq naamasimaruakpan, aatchuusriat piigisirut.

¹¹ Uvvaami ililgaanjukama uqağaqtuña isrummatiqaqłunja sulisivunniuguupluñalu ililgaatun. Iñuguqama iñuunianğiqsuña ililgaam iñuuniałhatun. ¹² Pakma qiniłtlaitchugut nalupqinaigługu tautukmatun salumaitchuatun tağğaqtuutmun, aglaan taivrumani qiniğisirugut nalupqinaillapiagługu. Pakma ilitchuğigiga ilaviñaurahhiñaq, aglaan taimanigu ilisimmağiksipiagisigiga Agaayyun, atrilugu Agaayyun ilisimallapiaqmatun uvañnik. ¹³ Tarra, supayaat naamasriłhatnunaglaan iñuich ukpiqsrimaniaqtutsuliniğiugaqagutiñsulipiqqaksriłutiñsuli, aglaan taapkunakña piñasruniñ kamañniqsrauruq piqqaksrihiqput atlanik.

14

Iłisauttutipsaat Ipqitchuam Irrutchim Aatchuutijigun

¹ Taatnamik pisuqtilaagvigisiun piqqaksrihiqsi atlanik iñuñnik. Uvvasuli kimmutiqallapiagitchi Ipqitchuam Irrutchim aatchuutaiñik, suvaluk uqaqtautlasrihiptiknik Agaayyutmun. ² Iñuk uqağumi uqautchikun

nalunaqtuakun uqalhiñtuq Agaayyutmun. Iñuich kanjisiyumiñaitchut uqağikkanjanik, atakkii Ipqitchuam Irrutchim uqaqtittağigaa nalunaqtuanik sunik. ³ Aglaali iñuk uqaqtauruq Agaayyutmun kanjisiñtuakun uqautchikun sayyillaagiruq iñuich ukpigutinijnik pitchuksaaqługillu arakługillu. ⁴ Iñuk uqaqtuq uqautchikun nalunaqtuakun ikayuğtuq inmiñuñhiñaq, aglaali iñuk uqaqtauruq Agaayyutmun kanjisiñtuakun uqalikun sayyillaagai ukpiqtuanjuruat ukpigutinijni. ⁵ Uqatlatqunayağaluğipsi uqautchikun nalunaqtuakun, aglaan kimmutigitlukkiga uqaqtautquplusri Agaayyutmun. Iñuk uqaqtauruq Agaayyutmun kamanatluktuq taavrumakña uqaqtuamiñ uqautchikun nalunaqtuakun, iñuñmik mumiutriqangisuaqpan. Iñuqaqpan taatnatchimik sayyillaatlagisigai ukpiqtuanjuruat ukpigutaat.

⁶ Aniqatiut, uqautisukkipsi qanuq Agaayyutim sagviaqtukkanjanik uvamnun suli qanuq ilitchuğipkautaanik uvamnun, suli uqautisukkipsi Agaayyutim ilumutuñhanik ilisautilusilu. Uqaqsiñiguma nalunaqtuakun uqautchikun, qanuq ikayuutaunayaqpik? Uqaqtuksrauruña kanjisiñaqsilugu. ⁷ Uvva atrikusraun. Iñuich atuqtuuraqmata supluaqtuğnaqtuanik unniñ nuqaqtilinik atuqtuurayuilagminj nalausrunaqnagu, iñuich naalagniruat ilisağiyumiñaitchaat iğñaña atuutim. ⁸ Sulipsuq anuyaktuani, qalguqtaun nalupqinaqtuamik nipliğman anuyyiuqtit tupisralatlaitchut anuyaksaligmun. ⁹ Taatnatuntuuq, uqağupsi nalunaqtuakun

uqautchikun, qanuġutin iñuich ilisimaniaqpatrun sumik uqaqtilaaqsi? Silahiñamun uqaqmatun piñiaqtusri. ¹⁰ Nalupqinaitchuq iñugiaktuat atlakaagiich uqautchich nunamiitilaanġat, aasriiñ iluqatin kanjicsiñiaqtut. ¹¹ Aglaan kanjicsitlaitchupku iñuum uqausria avakŋaqtuniaqtuŋa taavrumuŋa uqaqtuamun, suli ilaa uvamnun. ¹² Taatnatuntuuq kimmutiqaqapsi piliqiplusri Ipqitchuam Irrutchim aatchuutaiñik, kimmutiqagitchi nakuutluktuanik aatchuusrianik. Taavrumuuna ukpiqtuanġuruat sayyillaakkaurut ukpigutmikni.

¹³ Taamna pisigiplugu iñuk uqaġuuruuq nalunaqtuaġmigun uqautchikun agaayuruksrauruq uyyuutlasruglugu uqaġikkani. ¹⁴ Atakkii agaayuguma nalunaqtuakun uqautchikun, irrusriġikkaġa agaayuruq, aglaan kanjicsiñġitchiga qanuq uqaqtilaaġa. ¹⁵ Uvvaasriiñ qanuġniaġniqqik? Agaayuniaqtuŋa uqautchikun nalunaqtuakun irrutchipkun, suli agaayuniaqmiuŋa kanjicsiñiaqtuakun uqautchikun isrumapkun. Atuġniaqtuŋa uqautchikun nalunaqtuakun irrutchipkun, suli atuġniaġmiuŋa kanjicsiñiaqtuakun uqautchikun isrumapkun. ¹⁶ Quayaguvich Agaayyutmun nalunaqtuakun uqautchikun, tamatkua ilisaqsimaitchuat Amen-naġumiñaitkaat quyyatigikkaqsi, atakkii nalurut sumik uqaqtilaapsitñik. ¹⁷ Ilipsi quyyavigillautaguknaġaluaġiksi Agaayyun, aglaan atlat ikayuusriaqaġnianġitchut. ¹⁸ Quayagiga Agaayyutiga uqatlakama uqautchikun nalunaqtuakun pitluklugu

iluqasri uqatlaḥiqsi. ¹⁹ Aglaan ukpiqtuanḡuruani iqataukama uqaḡummatiqatluktunḡa tallimalḥiñanik uqalḡnik kanḡiqsiñaqtuaniḡ, ilisauttutiqaḡukluḡa atlanun, uqaaqsilḡmiñ 10,000-niñ uqalḡniñ nalunaqtuakun uqautchikun.

²⁰ Aniqatiumaanḡ, isrummatiqaqasri ililḡaatun Ipqitchuam Irrutchim aatchuutaigun, aglaan ilitqusriqaḡitchi aniqammiuratun pigiilḡitlaitchuatun; isrummatipsitñi ititchi iñuguaniksamaruatitun.

²¹ Agaayyutim Makpigaaḡani Ataniq itnaḡniqsuq, “Tuyugigisigaluaḡitka avakḡaqtuat iñumnun uqautriñiaqtuat nalunaqtuatigun uqausriḡmiktigun ukunuḡa iñuḡnun, aglaansuli iñugikkagḡma naalaḡniyumiñaitchaatḡa.”

Isaiah 28:11, 12

²² Taatnamik nalunaqtuat uqautchich quviq-naqtuanḡurut ukpiqsriruanḡunḡitchuanun aglaali sivuniksriqun kanḡiqsiñaqtuakun uqautchikun ikayuiruq ukpiqsriruanḡuruaniḡ. ²³ Uvvaasriiñ ilisaqsimaitchuat unniñ ukpiqtuanḡuruanḡunḡitchuat isiqpata agaayyuvinḡmun iluqapsi uqautriḡḡapsi nalunaqtuakun uqautchikun, nipliḡpiaqtut isumailauniplusri, amaḡaa?

²⁴ Aglaan iluqasri uqaḡupsi Agaayyutmun kanḡiqsiñaqtuakun uqautchikun aasiñ iñuk ukpiqsriruanḡunḡitchuaq naagaqaa ilisaqsimaitchuaq isiguni ilitchuginiagaa killiqirautilaani, sulī atanniqsukkauniaqtuq tusraakkaḡmigun.

²⁵ Taavruma iñuum nalunaqtuat isrummatinḡi satqummigñiaqtut. Pulluni agaayyuviginiagaa Agaayyun, aasrii uqausiḡilugu Agaayyun ilumun akunnapsitñi innilugu.

Atisriñiq Agaayyuviñmi

²⁶ Aniqatiumaan, qanuq uqağisivisa? Katirağikapsi atautchimun, iñuk atuutiqatlaluni, atlasuli ilisautritlaluni, atlasuli quliaqtuatlaluni Agaayyutim sagvikkanñik inmiñun, atlasuli uqatlaluni nalunaqtuanik uqautchiñik, atla uyyuugtigilugu taavrumiña uqautauruamik, aglaan iluqatiñ tamatkua atuumalich sayy-illaagutiksraulutiñ ukpiqtuanjuranun. ²⁷ Iluqasri uqağniağupsi nalunaqtuakun uqautchikun, malğukunniñ piñasrut uqağlich, aasriñ atausriullaalutiñ, atausriqsuli uyyuugtigilugu. ²⁸ Aglaan uyyuugtiksraitpan, kiña iñuk uqağuuruaq nalunaqtuakun uqautchikun tauksruisaagli agaayyiaqapsi uqałhiñağluni isrumamiñi inmiñun Agaayyutmunlu. ²⁹ Malğuk naagaqaa piñasrut sivuniksriqirit uqağlich, aasrii atlat isivgiuqtaulutiñ sumik uqaqtilaanatnik. ³⁰ Aasriñ Agaayyun sagviutrikpan ilumutuuruamik iñunmun aquppiruamun tamaani agaayyuviñmi, sivulliq uqaqqaqtuq qasruğli. ³¹ Atakkii iluqasri uqautaułhiñaurusri Agaayyutmun atausriullaalusri ilitchitqulugich avatmiñ pitchuksaagiqulugillu avatmun. ³² Iñuk uqaksrius-riaqtuq Agaayyutmiñ anjalatağitlaruq inmiñik irrutchiğmigun [aasriñ utaqquigatlaplugu uqaksrani]. ³³ Agaayyutim atuumapkatlaitchaa aupillañiq katimalipsitñi atakkii nanipayaaq Agaayyun itman qiñuiññaqtuq atiugautmiglu.

Tamatkunatun ukpiqtuanjuruatun atlani inipayaani pilğusiatitun taatnatuntuuq piruk-sraupmisi. ³⁴ Ağnasri nipaiaaqtuksraupmiut

katimalıpsitñi. Atakkii uqaquraungitchut suli qaukiuyummataitchuksraurut. Taatnatun aglausimaruc Agaayyutim malıgutaksrañani. ³⁵ İlisimasrukkumiñ sumiksamna, apiqsruğlisigiñ uitiñ kiñuniğmikni. Atakkii kanñunaqtuq ağnam uqalıksraña katimaragıkapsi agaayyuviñmi. ³⁶ Suva? Agaayyutim uqalha aullağniñgiññiqsuq ilipsitñiñ naagaqaa ilipsitñuñhiñaq tikiu-mağniññiqsuq! ³⁷ Kiñapayaaq iñuk isrum-matigigumi iñmiñun sivuniksriqirauniluni naagaqaa aatchuusriaqañiluni İpqitchuamiñ Irrutchimiñ, tarra kanıqsimaraksrağigai tamatkua aglaatka ilipsitñun Agaayyutmun tillisiginilugich. ³⁸ Tarra suliqutiginasiuñ taatnasriq iñuk suksraqañitchuaq aglagikkamnik. ³⁹ Taatnamik, anıqatiumaan, pilıqıqıtıgıllapiaqsıuñ uqaqtausrıuq Agaayyutmun, suli nutqaqtıtınağich uqaqtuat nalunaqtuakun uqautchikun. ⁴⁰ Aglaan supayaat pisigik nalauttillugich suli ihuatmun añalataağlugich.

15

Anıpkakkaulha Christ-ñum

¹ Anıqatiumaan, itqaumatqugıga ilipsitñun quliaqtualıga tusraayugaagiksuaq ilipsitñun. Taimñauruq tusraayugaagiksuaq taimani akuqtuagıkkası suli tunıqsınavıgıkkası pakma. ² Anıqsukkauniaqtusri ukpiğıtuiñağupsıuñ taamna tusraayugaagiksuaq quliaqtuagıkkaga ilipsitñun. Aglaan ukpiğingitchupsıuñ ukpiqsriğıqsı suungitchuq. ³ Taatnamik ilısaıtıanıkkıpsı ilısaıtıgıkkanıkanik Atangum uvamnun;

kanjqsiraksragigisi taapkua qulliuruat ilisauttutit, Christ-ŋum tuquŋha pisigiplugich killuutivut maligutlugu aglausimaruq Agaayyutim Makpigaaŋani. ⁴ Suli ilisautianikkipsi Christ-ŋum iluvikkauŋhanik aasriiŋ anjpkakkauŋhanik piŋayuatni uvlut, maligutlugu aglausimaruq Agaayyutim makpigaaŋiŋi. ⁵ Anjtiqiqaaqhuni Christ tautuktittuq inmiŋik Peter-mun, sulipsuuq qulit malguŋnun maliguaqtinun. ⁶ Aquagun taavruma sagvigŋiqsuq iŋugiatlukhutiŋ 500-miŋ aniqatigiŋiŋun katimapkaqŋugich, iŋugianjqsraŋich iŋuuplutiŋsuli ilaŋich tuquaniksimagaluaqhutiŋ. ⁷ Tugligiplugu sagviqsuq James-mun, aasriisuli iluqaŋitiŋun uqqiraqtaŋuruanun. ⁸ Aquagun taavruma sagviqmiuqtuuq uvamnun, kia-unniiŋ niŋiugingitchaluakkaŋa Ataniŋmun uqqiraqtaugisiŋiŋluŋa. ⁹ Taatnaqŋuŋa kamanaiŋiŋiqsauruŋa uqqiraqtipayaaŋiŋ. Nalliummatingitchuŋaunniŋ tairaksrauluaŋa uqqiraqtimik, atakkii nagliksaagtitchimapluaŋa iŋuŋnik ukpiqtuaŋuruanik Agaayyutmun. ¹⁰ Aglaan Agaayyutim piqpagivagitluŋa simmigŋigaa iŋuukiga iŋuaqqutritmigun. Ilaan iŋuaqqutrillaŋiaŋha piŋiŋlaungitchuq uvamnun. Sakuutlukuŋa iluqaŋitiŋiŋ aglaan uvapkuiŋaq piŋgitchuŋa atakkii Agaayyun savaktuq uvapkun iŋuaqqutriŋigmigun. ¹¹ Uvvaasriiŋ uvaŋalu naagaqaa atlat uqqiraqtitlu quliaqtuaŋigikput taamna tusraayugaaŋiksuaq ukpiŋikkaqsi.

Anjpkakkauŋhat Tuqunaruat

¹² Quliaqtuaŋuurugut Agaayyutmun
anjpkagŋniplugu Christ tuqunaruaniŋ. Suvaatami

ilasri uqag'uuvat tamatkua tuquaniktuat
 anjpkagumiñaiññiñiplugich tuquhig'mikniñ?
 13 Anjpkagñiangiññiqpata tuquaniktuat,
 tarra ilumutuungitmiñiqsuq Christ-ñum
 anjpkakkausrimalha. 14 Aasriñ Christ
 anjpkakkausrimaiññiqpan, quliaqtuañiqput
 atugumiñaitchuq sumun, naagaqaa ukpiqqutisri
 tanjigillutin. 15 Aa, iñuich ñitchuñinigaatigut
 uqagnipluta tanjigilaamik, atakkii uqagigikput
 Agaayyutmun anjpkapiagniplugu Christ
 tuquhig'miñiñ, aglaan tamanna ilumutuunayaitchuq
 tuqunaruat anjpkakkausyumiñaitpata.
 16 Tuqunaruat anjpkagñiangiññiqpata, tarra
 Christ anjpkakkaumaitmiñiqsuq. 17 Christ
 anjpkakkaung'iññiqpan, ukpiqsriñiqsi
 Christ-mik tanjig'iññiqsuq aasriñ suk-
 sraung'iqsuyumaaqtusrisuli pisigilugich killuutisri.
 18 Suli Christ anjpkakkaung'iññiqpan tamatkua
 tuquaniktuat ukpiqsriruanuplutin Christ-mik
 suksraung'iqsuttuuq. 19 Ukpiqsriñigupta Christ-
 mik anniqsuqsimaaqpatigut pakmapalhiñaq
 iñuullaptikni naglinagñiqsraqtugut iluqanjitñiñ
 atlaniñ iñuñiñ.

20 Aglaan pakma Christ anjpkakkaupiaqtuq
 tuquhig'miñ. Ilaa anjpkakkausqaañiqsuq, taat-
 naqhuta ilisimarugut Agaayyun anjpkaiñiañilugu
 tuqunaruapayaanik ukpiqsriruanik Christ-mik.
 21 Iñuk iluqani tuqusragumaruq atautchim
 iñuum savaagikkanagun. Taatnatuntuuq iñuk
 tuqunaruq iñuutlasriñiaqtuq piqutigilugu atlam
 iñuum savaagikkanja. 22 Atakkii Adam-kun
 iluqatin tuquruksaurut, taatnatun iluqatin

Christ-kun iñugutqikkisirut. ²³ Aglaan iñupayauraq anjipkakkauyuruaq nalaunñaruakun piviksralaami-gun, Christ sivulliupluni anjipkakkauruq, tarrali aggitqikpan tamatkua Christ-ñum pigikkani iñugutqiksitkisigai. ²⁴ Taavruma aquagun isrukitchaaq tikitpan, Christ-ñum qaiññaigaa añaayuqautini Agaayyutmun Aapauruamun akiilianikkumigich iluqaisa anjalatchisiquatuat suli iluqaisa sanñiqutiqaqtuapayaat sanñiqatuatlu. ²⁵ Christ atanguruksrauruq uvluanunaglaan Agaayyun akimmatrianikpan iluqanjitñiñ Christ-ñum uumiksriñiñ. ²⁶ Tuquñiq akiilikkauniaqtuq aqulliuluni uumiksri. ²⁷ “Agaayyutim Christ anjalatchipkağaa supayaanik.” Itnağniqsuq Agaayyutim Makpiğaanani. Taatnaqami Agaayyun ilagautingitchuq inmiñik, aglaan iligai supayaat ataanun Christ. ²⁸ Agaayyutim taatnaanikkumiñ, ilaaptuuq iğñiña Agaayyutim ataniqsimapkağniaqmuiq Agaayyutmun inillairuamun supayaauramik ataanun Christ. Taimanigu Agaayyun kamañniqsrauniaqtuq supayaauramiñ.

²⁹ Suniaqpat tamatkua paptakkauruat pisigiplugich tuqunaruat? Tuqunaruat anjipkakkauyumiñaipiaqpata, suvaata iñuich paptaaqtinniaqpat pisigiplugich tuqunaruat? ³⁰ Ilumun anjipkağniañiq piitpan suvaatami anayan-niuqpik ataramik quliaqtuağikapku tusraayugaagiksuaq? ³¹ Aniqatiut! Kigiññiğvigirağigiga tuqqun uvluğagipman. Tusraayugaagiksuakun ukpiqsriurağugniqsusri, suli taatnaqluña quviasuutigigipsi Christ Jesus-kun atannaptigun.

³² Ephesus-mi anuyakkaluagupkich iñuich atrigaqtuat liilaa iqsiñaqtuatun niğrutitun, sumik piññakkumiñaitpik taatnałłapkun? Tuqujaruat anipkağniangitpata, tarra

“Niğisa imiqtuağutalu,
atakkii uvlaakun tuquniaqmiugut.” *Isaiah*
22:13

³³ Kinnipkaqasri iñunun uqaqaqtuanun uumiņa anipkakkaułikun. “Piqasiqsuutigupsi pigiitčhuanik piqatnaanik taatnailigisirusri ilinjisitun.”

³⁴ Isummitqinñaaqsigaasri killuliqitqinğigusri. Iłasri nalurutsuli Agaayyutmik. Taamna uqağigiga kannutchaqaluaqhusri.

Qanuq Anipkağniaqpisa?

³⁵ Iñuk apiqsruqpiaqmiuq, “Qanuğutin tuqujaruat anipkağniaqpat? Qanutchimik timiqağniaqpat aggigumiņ?” ³⁶ Isummatuiñiaqpat ilipni! Nautchirriikavich nautchiaksranik nunamun nautlaitchut nauriağugłutin tuquqqaagaluqatin nunami. ³⁷ Aasrii nautchiaksraq nautchirriutikkan qinñaaqanğitčhuq nauriatun nauniaqtuatun nautchiaksramiñ. Nautchirriirutin mukkaaksraqugumaqtuamik naagaqaa nauruksrauruamik. ³⁸ Aglaan Agaayyutim nautchiaksraq nauriağuqtitchuugaa itqukkani, suli nautchiaksrallaa naurisuuruq qanutchiułigmisun. ³⁹ Taatnatuntuuq, iluqatin uumarupayaat atlakaagiiñik timiqaqtut, iñuich atautchiiñamik timiqaqtut, niğrutitsuli atlakaagiiñik timiqaqmiut, qaluitsuli atlakaurut, tinjiatsuli atlakaupmiut. ⁴⁰ Sulipsuuq

qilaŋmiittuat atlakaanik timiqaqmiut nunami-
ittuaniñ. Piññaqnautaat qilaŋmiittuat atlauruq
piññaqnautaatniñ nunamiittuat. ⁴¹ Siqiñgum
qaumanga atlauruq qaumanganiñ tatqim, sulii
uvluġiat atlakaagiimik qaumaniqaqtut qivliq-
ulakamiñ qilaŋmi. Uvluġiallaa atlakaagiimik
qaumaniqaqtuq atlamiñ uvluġianiñ. ⁴² Taatnatun
itkisipmiuq anjpkakkaukpata tuquŋaruat.
Timigikkavut pakmapak ittut nautchiaksratun
nautchirriutauruatun nunamun. Tuqusruurut
iluvikkauplutiñ. Aglaan anjpkakkauniagupta
tuquġiñmiñ timiqaġniaqtugut tuquyumiñaitchuanik.
⁴³ Iñuum timaa iluvikkaukami piññaqnaitchuq
saŋŋiitluni. Aglaan Agaayyutim anjpkagñaġumiñ
piññaqnaġniaqtuq saŋŋiqaġuni. ⁴⁴ Pakma timivut
nunakŋaqtaturut, aglaan anjpkagupta timivut
qilaŋmiqaqtaturut. Timiqaqapta tuqusruuramik
uvani nunami, ilisimarugut timiqaġisiñipluta
tuquyumiñaitchuamik qilaŋmi Agaayyutmi.
⁴⁵ Aglausimaruq Agaayyutim Makpiġaanani
itna, “Iñuqqaq Adam iñuusriġuġniqsuq,” aglaan
aqulliq Adam irrusriġuġniqsuq qaitchiruaq
iñuukigmik. ⁴⁶ Irrutchim timaa sivulliungitchuq.
Nunakŋaqtam timaa sivulliuruq, aasriiġi aquagun
irrushim timaa. ⁴⁷ Iñuqqaq nunakŋaqtaturuq
iñiqtauruq maġġaniñ nunam, tugliaaasriiñ
iñuk qilaŋmiqaqtupluni. ⁴⁸ Iñupayaani nunam ittut
iñuqqaatun iñiqtauruatun maġġamiñ. Iñupayaq
pigikkaŋa Agaayyutim ittut taavrumatun
qilaŋmiqaqtaturuatun. ⁴⁹ Pakma atriqaqtugut
iñuktun nunakŋaqtaturuatun. Taimanigu
atriiutiniaqtugut iñuktun qilaŋmiqaqtaturuatun.

50 Aniqatiumaan! Taamnauruq uqautigikkaga, iñuum nunami timiqaqtuam uiviñiqaqhuni auqaqhunilu piññaaktaagiyumiñaitchaa anjaayuqautaa Agaayyutim. Taatnatuntuuq timi tuqusuuruuq auragaqhuni itchumiñaitchuq piungigangitchuami auragatlailuni.

51 Naalagnillagitchi, uqautigipsi nalunaqtuamik itna —iluqata tuquniangitchugut, aglaan iluqata simmikkauniaqtugut.

52 Simmikkauniaqtugut akkuvaurapiaq, sukatluglugu siqungipaksagninaniñ irim, aqulligmi qalguqtaqpan. Qalguqtaun nipliqsagluqqaqtuq iluqatin tuqunaruat anipkagniaqtut tuqutqikkumiñagutin, aasriñ iluqata iñuusrugaaqtuagut aatchuusriaqagniaqmiugut nutaamik timimik.

53 Iñupayaam timaa simmiqsitaksragigaa atakkii nunaknjaqtauruuq timi tuqusruuruq auragaqhuni, aglaan taimanigu nutauruuq timikput tuquyumiñaitchuq auragatlaitluni. Una atriqaqtuq iñuk mattaqmatun utuqqaquqtuanik atnugaanik suli atiaqsipmatun nutaanik.

54 Aasriñ timi auragaquuruuq simmausiqtuq auragatlailaamik timimik suli timi tuqusruuruuq simmausiqluni tuqutlailaamik, tarani tanigñiaqtuq aglausimaruuq Agaayyutim Makpigaanani, itna, “Tuquqiiq akiiliraullapiaqtuq. *Isaiah 25:8*

55 Aatai tuquqiiq, taraknjaaglaan tuqupkağumiñagitin iñuich.

Aatai tuquqiiq, taraknjaaglaan atniagumiñagitin iñuich.” *Hosea 13:14*

56 Tuquqhum atniatlagaatigut killuqsaqapta, suli killuqsaun sanjiqutiqaqtuq maligutaksratigun anjalatiqaqhuni. 57 Aglaan quyanaqtuq Agaayyun!

Atakkii akimapkagaatigut atannaptigun Jesus Christ-kun. ⁵⁸ Taatnamik, piqpagiplusri aniqatiumaan, payanaigitchi ukpiqsriipsitni, tuniqsimatitchi sulii savautrilusri Atanigmik ataramik pisuqtilaapsigun, atakkii ilisimagiksi savautriiqsi Atanigmik ingilha suilaamun.

16

Iliraksraq Ukpiqsriruanun

¹ Pakma aglaniaqtuna iliraksrakun inuiñun Agaayyutim Jerusalem-mi. Uqautigitka ukpiqtuanuruat atlakaagiiñi nunaaqqiñi Galatia-mi qanuqhutin iliraqsuhat maninñik, aasriin pitqugipsi taatnatupiaq: ² Minguiqsiaqvipayaani atausriullaalusri tugvaitqugipsi ilavinñanik manium akiññaktaagikkapsi aggigñialhamnunaglaan; tutquqtuilaayumausri qanutun pitlakkapsisun. Taatnagupsi iliraksraq inuqnaqsiñgitchumauq aggiguma. ³ Aasriin aggiguma tuyuginiagitka aatchuutisri piqasiqlugich tuyuutinik ukpiqtuanuruanun Jerusalem-mi inuktigun nalupqinaigikkapsigun. ⁴ Nakuuluni itkaqsikpan aullahiksragaptuuq, ilinisa malihñaupmigaatna.

Paul-ñum Sivunniugutai

⁵ Utlanñiagipsi Macedonia-kuaqqaagluna; atakkii apqusraagniagiga Macedonia. ⁶ Nayuqtaullakpiagipsi naagaqaa ukiiluna ilipsitni, aasriin aullañialgitchuma aatchulhiñaugipsitna inugikkamnik iglauhiksramni napmupayaaq. ⁷ Tautugumangitchipsi akkuvaurahinaq apqusraahinaqusri, aglaan nayuqtuatluu-raallagukkaluagipsi, Atangum pitqukpana.

8 Aglaan Ephesus-miinniaqtuŋa Pentecost-liqiniałhatnunaglaan, 9 atakkii kamaŋaqtuam savaaqagviksrallautam aŋmautigaanŋa, naagasuli iñugiaktut akilliliqsuqtitka.

10 Timothy aggigñiqpan, qaunagiyumagiksi tutqiksauliksraŋagun ilipsitñiittuallałhani, atakkii savautriruq Ataniġmik, uvaptuntuuq. 11 Nallipsiunniiñ naġġugingilliunġ. Aullaqsaqpan ilipsitñiñ ikayuġumagiksi iglaułhani quviasuguni, ilaali utiġasrauġumuun uvaŋnun. Niġiugigiga tikiłksraŋa piqatiqagługu aniqatiunik. 12 Uvvasuli aniqatiptigun Apollos-kun: suamasriplugu kiikaqsrupiaġaluagñiġiga utlaquplusri piqasriġługu atlanik aniqatiunik, aglaan piyummatigingiitchaa aullałksrani pakma. Utaŋniagaasri piviksranikkumi.

Uqautipsaagutit

13 Qaunagititchi pigiitchuamiñ, makit-taagigusri ukpiqsriłipsitñi, qapiŋaillusri supayaani. Saŋŋisitchi tuniqsimalusri Ataniġmun. 14 Supayaaq savaagilugu piqutigilugu piqpaksriłiqsi. 15 Aniqatiumaan, ilisimasruknaġisi tupiqatiŋi Stephanas-ŋum. Iliŋich ukpiqsriqqaagtuanurut nunami taggisiliŋmi Achaia-mik, aasrii iluqnauqsimapiagataqhutiŋ ikayuiliġmiknun ukpiqsriuanik atlanik. 16 Pitchuksaagipsi tupigitquplugich iñuich taatniittuat sulii kisupayaaq ikayuqtauruaq ukpiqsriuanun. 17 Quviasruutigigitka agġiłhat Stephanas-ŋum Fortunatus-ŋumlu Achaicus-ŋumlu, atakkii iliŋisa ikayuġaatŋa uvaniingitñapsi. 18 Nutaqtiqługu irrusriġa

ilinisa quviatchaktitkaatja ilipsisuntuuq.
Isummatigillautaqsigik iñuich taatniittuat.

¹⁹ Ukpiqtuanjruat iñuuniaqtuat Asia-mi
tuyugaasri nayaanjanik. Aquila-mlu Priscilla-
mlu piqatigiplugich ukpiqtuat katimaruat
tupigmikni pagliugaasripsuuq atanikun.

²⁰ Iluqatin aniqatigiich tuyugaasri nayaanjanik.
Paglatisritchi avatmun kunigutmik ipqitchuakun
piqpakkutihkun.

²¹ Paglatit Paul-miñ. Uvaja aglallakkitka
ukua argamnik. ²² Kiñaliqaa piqpaksriñgitchuaq
atangurumik, Atangum atannigisigaa ag-
gitqikkumi. Aa, Aggigiñ, Ataniiq. ²³ Uvvatuq
ihuaqutrisaan Atanguruam Jesus-ñum nayuglisi.

²⁴ Uqautisukkipsi piqpaksrisilaamnik
iluqapsitñik Christ Jesus-kun. Taatnatuq.

Ippitchuat Makpigaaat - Agaayyutim Uqalhi
Inupiatun

The New Testament in Northwest Alaska Eskimo

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Inupiatun, Northwest Alaska (Northwest Alaska Eskimo)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-25

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

46cece15-9127-50b3-bf07-88a1082e7ab6